

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Teologická fakulta
Katedra pedagogiky

Bakalářská práce

2008

Jan Pospíšil

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Teologická fakulta
Katedra pedagogiky

Bakalářská práce

**HIP HOP JAKO KULTURNÍ STYL, JEHO SPECIFIKA
A VLIV NA TEENAGERY**

Vedoucí práce: Mgr. Karel Ochozka

Autor práce: Jan Pospíšil

Studijní obor: Pedagogika volného času

Ročník: III.

2008

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracoval samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění, souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách.

20. dubna 2008

Jan Pospíšil

Děkuji vedoucímu bakalářské práce Mgr. Karlu Ochozkovi
za odbornou pomoc, cenné připomínky a metodické vedení práce.

OBSAH

ÚVOD	7
1. VYMEZENÍ POJMŮ	9
1.1. KULTURA	9
1.2. HIP HOP	9
1.3. TEENAGER	9
1.4. ADOLESCENCE	10
1.5. VOLNÝ ČAS	10
2. HIP HOP	12
2.1. HISTORIE HIP HOPU	12
2.1.1. OLD SCHOOL HIP HOP	13
2.1.2. ZLATÁ ÉRA HIP HOPU	14
2.1.2.1. Stylizace hip hopu	15
2.1.2.2. Gangsta rap	16
2.1.3. KONEC ZLATÉ ÉRY	16
2.1.4. 1998 – PŘÍTOMNOST, INTERNACIONALIZACE	17
2.1.5. BUDOUCNOST HIP HOPU	17
2.2. NÁBOŽENSTVÍ A HIP HOP	17
2.3. HIP HOP V ČECHÁCH	18
3. SPECIFIKA HIP HOPU	20
3.1. HIPHOPOVÉ TANEČNÍ STYLY	20
3.1.1. HIP-HOP	20
3.1.2. BREAKDANCE	21
3.2. DJING	24
3.3. MCING	25
3.3.1. STYL VERŠOVÁNÍ A LITERÁRNÍ ZPŮSOBY	27
3.3.2. VÝRAZY, NÁŘEČÍ A SLANG	28
3.3.3. TÉMATIKA, NÁMĚT	28

3.3.4. PROVEDENÍ	28
3.3.5. FREESTYLE RAP	30
3.3.6. BATTLE RAP	30
3.3.7. RAPUJÍCÍ ŽENY	30
3.3.8. POHLAVÍ A SEXUALITA	31
3.3.9. VLIV NA OSTATNÍ HUDEBNÍ ŽÁNRY	31
3.4. BEATBOX	32
3.5. GRAFFITI	33
3.5.1. HISTORIE A VÝVOJ	33
3.5.2. ZÁKLADNÍ POJMY V GRAFFITI	35
3.6. MÓDA	36
4. VLIV HIPHOPOVÉ KULTURY NA TEENAGERY	38
4.1. OBECNÝ VLIV HUDBY	38
4.2. TEENAGEŘI A HIP HOP	39
ZÁVĚR	43
SEZNAM LITERATURY	46
PŘÍLOHY	50
ABSTRAKT	61

ÚVOD

Hudba nás provází od pradávna. I první lidé v zahradě Eden mohli slyšet rajské melodie ptáků a jistě i Adam pískal Evě pro radost. Dnes, když hudba pro každého z nás znamená něco jiného, ji máme někdy rádi, jindy nás naopak obtěžuje, jsme jí dobrovolně i nedobrovolně vystavováni každý den. Během posledních 100 let se však hudba z hlediska rozmanitosti stylů rozrůstala geometrickou řadou do nově utvořených hudebních proudů, jiná směřovala spíše do zákoutí, ale ovlivňovala generace, tvořila módu, vyjadřovala emoce či reagovala na skryté, skrývané či zcela zjevné problémy. Fanoušci stáli a stojí dlouhé fronty na lístky svých oblíbených interpretů, sledují v médiích jejich vzestupy a pády, sdružují se do internetových klubů, spolků, skupin a napodobují činnosti, které tyto vzory činí. Mediální vzory tak zasahují do života jednotlivců tím, že společně s jednotlivci utvářejí skupiny s určitými rysy a tak utvářejí subkultury.

Každá subkultura je něčím typická. Má své dílčí jednotky a znaky, které vzájemnou interakcí mezi příslušníky dané subkulturní jednotky zpětně ovlivňují tuto jednotku či dávají vzniknout další. V této práci je mým úmyslem zaměřit se na otázku, jakým způsobem se takto hudbou ovlivněná subkultura vytvořila, vyvíjela a jak ovlivňuje generaci mladých lidí zvláště proto, že publikací zabývajících se tímto tématem českém jazyce není mnoho. Důležitým a významným činitelem, který ovlivňuje pubescenta k výběru hudebního stylu, je v tomto období vrstevnická skupina, v níž se pohybuje. Může to být například školní třída, zájmový kroužek či parta, ovšem i rodina a její příslušníci. Jsou to právě oni, kteří prvotně otevírají dveře k vnímání hudby a formují představy a názory o různých hudebních stylech. Hudební poznání jedince se v průběhu dospívání přetváří, selektují se preferované hudební formy, využívá se k prezentování vlastních názorů či k reflektování nonkonformity a přivádí člověka

do vzájemné interakce s okolím. „Hudba je perfektní a zcela jedinečný případ mimoslovní komunikace, která odpovídá lidským emocím a náladám.“¹

Důležitou součástí našeho života je volný čas. Současným trendem mladé generace je trávení tohoto volného času právě posloucháním hudby. Ať jsou adolescenti na cestě do školy, během přestávek ve vyučování, tak hlavně po návratu ze školního prostředí vyhledávají relaxaci či odreagování právě v hudbě. Ve volném čase také vytváří aktivity, které jsou s hudbou přímo spojeny. Například tanec je jednou z expresivních forem vyjádření prožitku hudby pohybem. Hudba je proto pro adolescenty klíčová v mnoha aspektech, utváří je a ovlivňuje.

V hudební historii bychom mohli nalézt poměrně širokou škálu hudebních žánrů, které hluboce zasáhly do života lidí. Tak jako swing roztančil ve třicátých letech americkou mládež, v padesátých letech Elvis Presley odstartoval explozi rock and rollu či Bob Marley obměkčil srdce svým reggae rytmem, tak i techno nebo punk se nesmazatelně zapsal do historie hudebních žánrů, které započaly svou epochu ve dvacátém století. Avšak mým cílem je zaměřit se pouze na jeden z těchto kulturních mezníků. Tímto hudebním stylem a subkulturou, jež se z něj zároveň zrodila, bude v této práci hip hop. Významy a hodnoty, ať už pozitivní či negativní, které tato subkultura přinesla, můžeme stále pozorovat na adolescentní mládeži každý den kolem nás, přestože se vznik hip hopu datuje do sedmdesátých let.

Tuto práci jsem rozdělil na tři celky. V prvním se snažím zachytit hip hop samotný, jeho historii a vývoj. V druhém celku se zabývám jeho specifiky a základními elementy a poslední popisuje vliv hudby a hiphopové kultury na teenagery.

¹ PRUNNER, J. *Klavír historie, psychologie, diskografie*. Ostrava: MONTANEX, 1999, s. 3.

1. VYMEZENÍ POJMŮ

1.1. KULTURA

„Kulturou myslíme naučený systém významů, který se skládá ze vzorců tradic, přesvědčení, hodnot, norem, významů a symbolů, které jsou předávány z jedné generace na další a se kterými se členové v komunitě ztotožňují s rozdílným podílem.“²

1.2. HIP HOP

„Hip hop je styl populární hudby. Je tvořen ze dvou hlavních elementů, jimiž jsou DJing a rap. Hudba, označovaná jako hip-hop, vzniká spojením rytmů mixovaných DJem a veršů, které do nich vkládá raper (též označovaný jako MC = Master of Ceremony). K již zmíněné hudbě, ať už reprodukováno (DJing), nebo zpěvu (rap), patří grafický projev známý jako graffiti, akrobacie či tanec označovaný pojmem breakdance. Za pátý element je považován beatboxing.“³

1.3. TEENAGER

„V USA, Anglii a jinde v Evropě označení mládeže mezi 13-19 léty, většinou středoškoláků. Výraz odvozen z anglického zakončení -teen čísel od 13 do 19 - thirteen, fourteen, fifteen, sixteen, seventeen, eighteen, nineteen a age - věk. Odtud v hovorové angličtině teens – náctiletí.“⁴

² T.TOOMEY, STELLA AND LEEVA C CHUNG. *Understanding Intercultural Communication*. Los Angeles: Roxbury Publishing, 2005, s. 376.

³ *Hip hop* : *Wikipedia, the free encyclopedia* [online]. 2002 , 14.2.2008 [cit. 2008-02-19]. Dostupný z WWW: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Hip_hop>.

⁴ *Teenager* : *Vševěd : encyklopedie v pohybu* [online]. c2005 , 2.10.2006 [cit. 2008-02-15]. Dostupný z WWW: <<http://www.vseved.cz/utf/web/?heslo=c5048531a64678a2c0dc616de6b3e62458791750&fstr=teenager&fulltxt=&asc=>>>.

1.4. ADOLESCENCE

Uvádím tento pojem proto, že se částečně kryje s pojmem teenager. „Adolescence z latinského adolescentia, jinošství - období mladistvých. Etapa růstu a dospívání lidských jedinců, zahrnující období od skončení puberty do úplné fyzické a psychické zralosti. Období dozrávání inteligence, citové stabilizace a konečné strukturace hodnot. U dívek nastává mezi 12.-18. rokem, u chlapců mezi 14.-20. rokem. Mladý člověk v tomto věku je adolescent.“⁵ „Důležitým aspektem adolescentů je to, že se rovněž srovnávají se svými vrstevníky, aby zjistili, zda jsou jako oni, nebo se od nich liší.“⁶ To nám může pomoci v hledání spojitostí mezi hudebním stylem, který ovlivnil okolí teenagera, a teenagerovo chování ve volném čase, které s tímto stylem souvisí. Těž přetrvává vliv rodiny, zvláště po socio-kulturní a hudební stránce, neboť „rodina a prostředí formují a ovlivňují zásadním způsobem přístup k hudbě a umění vůbec.“⁷

1.5. VOLNÝ ČAS

„Volný čas je možno chápat jako opak nutné práce a povinností, dobu, kdy si své činnosti můžeme svobodně vybrat, děláme je dobrovolně a rádi, přinášejí nám pocit uspokojení a uvolnění.“⁸

Pojem volný čas může představovat rekreaci, zábavu, odpočinek, zájmové činnosti, dobrovolné vzdělávání, dobrovolnou společensky prospěšnou činnost apod. Z pohledu dětí a mládeže nepatří do volného času vyučování a činnosti s ním související, sebeobsluha, základní péče o osobní věci a zevnějšek, povinnosti spojené s provozem domácnosti, rodiny, výchovného zařízení i další

⁵ Vševed : *Encyklopedie v pohybu* [online]. Netpoint, c2005 [cit. 2008-02-15]. Dostupný z WWW: <<http://www.vseved.cz/utf/web/?heslo=303e029e7c45270cd9b6e6cab4cd78f255110586&fstr=adolescent&fulltxt=&asc=>>>.

⁶ GEORGE H. ORVIN. *Dospívání: Kniha pro rodiče*. Praha: Grada Publishing, 2001, s.13.

⁷ Srov. HOLAS, M. *Psychologie hudby v profesionální HV*. Praha: AMU, 1998, s. 42.

⁸ PÁVKOVÁ, J. et al. *Pedagogika volného času*. Praha: Portál, 1999, s. 15.

uložené vzdělávání a jiné časové ztráty. Součástí volného času nejsou ani činnosti zabezpečující biologickou existenci člověka (jídlo, hygiena, zdravotní péče, spánek).⁹

⁹ Srov. PÁVKOVÁ, J. et al. *Pedagogika volného času*. Praha: Portál, 1999, s. 15.

2. HIP HOP

Hip hop je fenomén, který by mohl budit dojem, že je výhradně černošskou hudbou a tento výrok se dá podpořit i výrokem známého rapera „Kanye Westa: „Nesnáším, když se bílí interpreti snaží znít jako černošští. Bílá hudba, kterou mám rád, musí znít bělošsky.“ Jiní umělci toto rozlišování odmítají s tím, že je absurdní etnicky oddělovat hudbu.“¹⁰ Přesto zůstává doménou afroameričanů a je tímto etnikem nejvíce formována a posunována dopředu. Proto je i mnoho používaných termínů převzato z angličtiny.

V hip hopu jsou čtyři základní pilíře, na kterém stojí a několik dalších navazujících, z nichž také vycházejí aktivity, které ve volném čase náctiletí dělají a kterými jsou ovlivněni. Tyto pilíře jsou: DJing, MCing (rapování), graffiti a breakdance. Rozšířením k tomuto můžeme přiřadit ještě beatbox, hip hopovou módu a také slang používaný v hip hopu.¹¹

2.1. HISTORIE HIP HOPU

V hiphopové hudební formě se vokalizuje přes rytmické nástroje a nahrané instrumentální části skladeb, které se většinou opakují. Je také považován za důležitý mezník v historii hudby, jelikož se zde poprvé z hlediska vokalizace můžeme setkat s důrazem na řeč a její lyričnost a ne na zpěv. Z rytmického hlediska je synkopování používáno jako nikdy dříve a práce se zvukem z technické stránky je průlomová.¹²

Hiphopová kultura se začala tvořit během 70. let 20. století v USA v černošských ghettech a to především spojením jamajských, amerických

¹⁰ *Rapping* : *Wikipedia, the free encyclopedia* [online]. 2002 , 21.2.2008 [cit. 2008-02-21]. Dostupný z WWW: <<http://en.wikipedia.org/wiki/Rapping>>.

¹¹ Srov. *Hip hop culture* : *Wikipedia, the free encyclopedia* [online]. 2002 , 21.2.2008 [cit. 2008-02-22]. Dostupný z WWW: <http://en.wikipedia.org/wiki/Hip_hop_culture>.

¹² Srov. *History of hip hop music* : *Wikipedia, the free encyclopedia* [online]. 2002 , 23.2.2008 [cit. 2008-02-25]. Dostupný z WWW: <http://en.wikipedia.org/wiki/History_of_hip_hop_music>.

a latinsko-amerických vlivů. Zejména v New Yorku, v Jižním Bronxu je možné vystopovat kořeny této kultury úzce spjaté s hudebním stylem nesoucí stejný název.. Stejně jako jazz a ostatní hudba, která byla vytvořena afroameričany, je hip hop jedním z hudebních stylů z celá americký, avšak byl velmi zpopularizován a rozšířil se do celého světa. Důležitými aspekty jsou též různorodé sociální vlivy a vnímané sociální nespravedlnosti v rozličných národech, které v důsledku společně s politickými názory často ovlivňují poselství hip hopu v jednotlivých zemích.¹³

2.1.1. OLD SCHOOL HIP HOP

Tak jsou nazývány první nahrávky a desky z období let 1979-1985 a je zde zahrnuto období prvopočátku hip hopu.¹⁴ DJ Kool Herc je považován za praotce hip hopu a zasloužil se o jeho rozšíření. Jak popularita hip hopu postupně vzrůstala, získávali průkopníci DJingu a MCingu na slávě. DJ Kool Herc, Coke La Rock a Clark Kent, známí jako Herculoids, byli příkladem pro hip hoper, kterých tak začalo nečekaně přibývat a to často spoluprací dřívějších členů gangů, jako například Universal Zulu Nation diskžokeje Afrika Bambaataa. Brzcí představitelé staré školy stavěli svůj um na improvizaci při jednoduchém čtyřčtvrťovém rytmu s jednoduchým refrénem, který dával čas pro utřídění myšlenek. Později začali rapeři přidávat na pestrosti a variacích ve svém hlasovém i rytmickém projevu. Text písní býval plný sexuálních témat či narážek na lidské vylučovací procesy, aby bylo obcenstvo pobaveno a jednotliví interpreti se tak mohli i odlišit od ostatních žánrů. V průběhu sedmdesátých let se začal během tzv. block parties, což byli veřejné sousedské oslavy v okruhu bloku domů, vytvářet breakdance. Celosvětovému publiku se tento taneční styl představil až v televizním programu Style Wars.

¹³ Srov. *Hip hop culture : Wikipedia, the free encyclopedia* [online]. 2002 , 19.2.2008 [cit. 2008-02-26]. Dostupný z WWW: <http://en.wikipedia.org/wiki/Hip_hop_culture>.

¹⁴ *Old school hip hop : Wikipedia, the free encyclopedia* [online]. 2002 , 1.2.2008 [cit. 2008-02-22]. Dostupný z WWW: <http://en.wikipedia.org/wiki/Old_school_hip_hop>.

2.1.2. ZLATÁ ÉRA HIP HOPU

V letech 1986-1997¹⁵ začala nová éra hip hopu, známá jako zlatá éra. Popularitu získala hlavně díky formaci Run-D.M.C a jejich albu *Raising Hell* z roku 1986. Vše podstatné se odehrávalo v New Yorku a místní rapeři a skupiny rozvinuly svůj um do nevídané podoby. Většina z těchto umělců tvořila pod malými nezávislými vydavatelstvími, například pod Def Jam Recordings, které bylo prvním nezávislým hip hopovým vydavatelstvím již v roce 1984. K jedněm z nejvíce obdivovaných hip hoperů té doby patřili Big Daddy Kane, Koll G Rap a Rakim známý z dua Eric B & Rakim, jejichž album *Pain in Full* z roku 1987 je považováno za velmi významný hip hopový počín. Politické názory do svých písní zařazoval Ice-T již na svém singlu *Killers*, avšak daleko významnějšími pro politický motivovaný rap je skupina Public Enemy, která v roce 1988 vydala album *It takes a nation of millions to hold us back*, které od začátku do konce komentuje politické dění. Ve stejném roce bylo vydáno album *By all means necessary*, které přítomnost politiky v textech raperů potvrdilo. Mezitím Public Enemy a jejich produkční tým propagovali nové techniky v samplování, které vyústilo v mnohvrstevné hudební koláže například na albu *Fear of a Black Planet*. Ve stejném roce se duo DJ Jazzy Jeff & The Fresh Prince stalo prvním rapovým vítězem ocenění Grammy. Nicméně se toto duo neúčastnilo předávání cen, neboť bylo oznámeno, že ocenění se nebude věnovat televizní přenos vzhledem k protestům na samotné Grammy Awards, které pořádali sami hiphopoví umělci.

V roce 1988 a 1989 umělci ze seskupení Native Tongues Posse vydali první album tzv. Conscious hip hopu, které se zabývá hlavně sociálními tématy, a to vše v rytmu jazzových smyček. Až přímo bizarním způsobem komentovali sociální politiku a další různá témata. Můžeme zde vysledovat ovlivnění afrocentrickým odkazem seskupení Zulu Nation. Album *The Low end theory* z roku 1991

¹⁵srov. *Golden Age : Allmusic* [online]. c2008 , 2.3.2008 [cit. 2008-03-02]. Dostupný z WWW: <<http://www.allmusic.com/cg/amg.dll?p=amg&sql=77:12014>>.

s názvem *A tribe called quest* bylo kritiky a fanoušky považováno za jedno z nejlepších jazz-rapových počínů vůbec.

Hip hop jako hudební žánr nabył ještě více na popularitě zhruba na začátku devadesátých let a to díky průlomů jazykové uzavřenosti, do té doby (až na výjimky) zcela ovládané Američany. Například španělština a latinskoamerické prvky hudby u světově známých umělců jako Kid Frost, Mellow Man Ace, Gerardo a El General znamenaly novou příchut' hip hopové hudby.¹⁶ Ovšem portorikánská mládež v Jižním Bronxu se aktivně účastnila budování hip hopové kultury již během sedmdesátých let, ale opravdový průlom nastal až s příchodem výše zmíněných super hvězd. To napomohlo k vytvoření prostoru pro alternativní pohledy i jiných kultur, které tak daly vzniknout vícejazyčným hudebním a výrazovým formám.

2.1.2.1. STYLIZACE HIP HOPU

Postupem času se v tomto hudebním žánru objevovali prvky dalších stylů ruku v ruce s masovým rozšířením. Hip hop se začal kombinovat nejen s jazzem a latinskoamerickou hudbou, ale také s rockem, reggae, technem a dalšími a nastoupil tak nový standard alternativních rapových alb. Zatímco Run-D.M.C položili základy pro East Cost rap, tedy rap východního pobřeží, Afrika Bambaataa a jeho píseň *Planet rock* byla základem pro první elektrofonickou píseň, založenou na smyčce německé elektrofonické skupiny Kraftwerk. Píseň *Planet rock* inspirovala množství hudebních skupin převážně v New Jersey, New Yorku a Detroitu k tvorbě elektrofonické taneční hudby zvané electro, která následně ovlivnila podobu žánrů techno a house. Další důležitou alternativní variantou hip hopové hudby je tzv. Miami bass, zpopularizovaný formací 2 Live crew, J.J. Fad, DJ Magic Mike a DJ Laz. Hudba je charakteristická těžkými

¹⁶ Srov. FLORES, J. Puerto Rocks: Rap, Roots, and Amnesia. In *That's the Joint! The Hip-Hop Studies Reader*. Taylor & Francis Books, 2004, s. 69-72.

basovými linkami a otevřenými sexuálními výrazy v textech. Tento žánr zažívá obrození.

2.1.2.2. GANGSTA RAP

Klíčovou písní hip hopu západního pobřeží byla 6n' Da Mornin' interpretována Ice T z roku 1986 a je považována za počátek tzv. gangsta rapu. Rapeři N.W.A. o dva roky později vydali album Straight Outta Compton, které natolik zpopularizovalo gangsta rap, že je oblíbený až dodnes. Ovlivnilo známé hvězdy hip hopu včetně raperů jako The Notorious B.I.G., Puff Daddy, Dr. Dre, Snoop Doggy Dogg či Tupac Shakur. V devadesátých letech bylo toto odvětví v hip hopu hlavním proudem a to díky albu The Chronic od Dr.Dre. Dalo také název stylu G-funk, který stavěl na funkových smyčkách sedmdesátých let a na pomalých až ospalých verších. G-funk si získal celé západní pobřeží, avšak ani newyorská scéna nezmizela a zůstala nadále částí šoubyznisu. Největší postavou scény západního pobřeží v polovině devadesátých let byl legendární Tupac Shakur, známý hlavně svými pobyty ve vězení. Jeho široce uznávané písně Me against the world a All eyes on me měly vážný dopad na hip hop devadesátých let. Jeho smrt společně s úmrtím Notorious B.I.G. zastavila hip hop v ubírávání se naznačeným směrem a postrčila ho k eliminaci násilnických témat.

2.1.3.KONEC ZLATÉ ÉRY

Přestože by někteří namítli, že jsme stále ve zlaté éře hip hopu, většina by řekla, že kvalita populární hiphopové hudby klesla po určitém mezníku v devadesátých letech. Mohlo by se jich najít více, například postřelení a úmrtí Tupac Shakura v roce 1996, či úmrtí Notorious B.I.G. o rok později, jiní by uvedli stav Public Enemy jako důkaz, že hip hop upadl. Argumentují i tím, že nahrávací průmysl a šoubyznys nespravedlivě odměňuje interprety. Další, že jejich poslední album A tribe called quest bylo vydáno v roce 1998. Začíná se také objevovat fráze hip hop je mrtvý... Ke konci devadesátých let se prosazuje také jih USA na

hiphopové scéně a množství fanoušků OutKast či No limit se v tu dobu neustále zvětšuje.

2.1.4. 1998 – PŘÍTOMNOST, INTERNACIONALIZACE

Zhruba od poloviny devadesátých let byl hip hop jedním z nejvíce oblíbených žánrů nejen v USA, ale po celém světě. Oblíbenost této hudby někteří přičítají vlivu hip hopu jako hnutí ve svém celém spektru, zatímco ostatní vidí hranice hip hopu jako americkou záležitost. Tato někdy až extrémní popularita způsobovala extrémní ješitnost raperů v období nazývaném někdy jako ošperkovaný rap, vzhledem k outfitu raperů.

2.1.5. BUDOUCNOST HIP HOPU

Původní idea hip hopu se změnila. Styl vokalizace i užití nástrojů se posunulo směrem k používání živých kapel a smyček, které si interpret sám vytvořil. Poslední dobou se také objevila jistá nevole k hip hopu a proto organizace jako Spelman College či hiphopový historik Nathan Davis promluvili proti obrazu, který je o hip hopu vytvářen, ukazující například na používání hrubých slov a urážek a také o hanlivém způsobu, kterým jsou zobrazovány ženy.

2.2. NÁBOŽENSTVÍ A HIP HOP

Náboženství a spiritualita jsou důležité jak pro mnoho úspěšných a známých umělců, tak i pro ty méně známé. Není proto divu, že církve zůstávají významným ovlivňovatelem hiphopových komunit, zvláště ve svých afroamerických komunitách a to i vzhledem k systému, který církve vytvořila a který nabízí nejen spirituální uspokojení, ale také sociální zázemí, podporu a vedení jedince v životě samotným Bohem. Hiphopoví muzikanti také čerpají svou inspiraci v duchovních tajemstvích, které jim víra odhaluje a tudíž jejich texty nejsou jen o násilí, sociální nespokojenosti, drogách a ženách v nemorálním

slova smyslu, ale odhalují pozitivní, dnes často opomíjené hodnoty. To někdy může znamenat pro interpreta překážku v jeho dráze, neboť takové postoje vyjádřené

v písních nebývají přijímány zbytkem světa s otevřenou náručí. Příkladem budiž známý rapper Kanye West, který ve své písni Jesus walks vyjádřil svou oddanost Ježíši Kristu vyznáním: „Můžeš rapovat o čemkoli kromě Ježíše, to znamená o zbraních, sexu, lžích, videokazetách, ale když začnu mluvit o Bohu, tak má píseň nebude nikde hrána, že?“ Také interpret DMX je znám tím, že na svá alba přidává nahrané modlitby a plánuje vydat gospelové album, tedy se zaměřením na křesťanskou duchovní hudbu. Mase, hlavně v dřívějších dobách známý rapper, dokonce odešel z hudebního průmyslu, aby se stal kazatelem.¹⁷ Mezi ryze křesťanskými hip hopery můžeme objevit jména jako GRITS, KJ-52, John Reuben, Toby Mac či T-Bone. Českým příkladem křesťanského hip hopu může být formace Wessani, kteří otevřeně propagují křesťanství a víru v Ježíše Krista. Hip hop se netýká jen křesťanství. Islám, židovství, hinduismus a ostatní náboženství mají své zástupce v tomto hudebního žánru také.

2.3. HIP HOP V ČECHÁCH:

Hip hop do Čech zpočátku pronikal spíše z jeho výtvarné stránky. Po Sametové revoluci začali mladí lidé cestovat po Evropě, dostali se do Berlína, který byl v tu dobu jedním z míst s nejhojněji vyskytujícími se graffiti a to postupně přinášeli také sem. Za praotce českého rapu je pokládán Lesík Hajdovský s kapelou. Na albu Kamufláž byla nahrána asi nejznámější skladba s názvem Jižák, kterou opět v roce 1994 použila a nahrála pražská skupina PSH. Ta dnes spolu s WWW patří mezi průkopníky hip hopu v Čechách. V devadesátých letech se stala mediálně známá hudební skupina Chaozz, která s písněmi Policiééé, Svišti a Vodopády prorazila až na přední místa českých

¹⁷ Srov. *Hip hop culture* : *Wikipedia, the free encyclopedia* [online]. 2002 , 21.2.2008 [cit. 2008-02-22]. Dostupný z WWW: <http://en.wikipedia.org/wiki/Hip_hop_culture>.

hitparád. Dnes již tato skupina, považovaná za dosti komerční, neexistuje. První nekomerční hiphopovou deskou nesla název Repertoár. V roce 2001 ji vytvořila skupina PSH. Průlomově to odstartovalo tvorbu nových hiphopových desek. V témže roce byla vydána deska Syndrom Snopp s názvem Syndrom Separace. Zanedlouho vydává album pražská formace Indy&Witch a také rapper Phat. Začínají se pořádat festivaly, z nichž nejznámější je třídenní Hip hop kemp, prvně konaný v roce 2002 v Pardubicích a je čistě zaměřený na tento hudební žánr. Festival nabízí kromě hudby i ostatní elementy stylu patřícího k hip hopové kultuře. Společně s německým festivalem Splash dnes patří k největším hiphopovým festivalům v Evropě. V roce 2004 vychází deska kontroverzním Supercrooo, které bylo zpočátku odmítáno i samotným vydavatelstvím pro obscénnost. Po roce 2005 je v republice nastartována nová éra hip hopu, kdy mnoho rapperů tvoří po vzorů Ameriky tzv. gangsta rap. Známým představitelem tohoto směru je Marpo, Jay Diesel a Tafrob.¹⁸

¹⁸ Srov. *Hip hop v Česku : Wikipedie, otevřená encyklopedie* [online]. 2002 , 4.3.2008 [cit. 2008-03-06]. Dostupný z WWW: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Hip_hop_v_%C4%8Cesku>.

3. SPECIFIKA HIP HOPU

Hiphopová kultura si během své existence vytvořila svá konkrétní specifika, která pronikají do života mládeže a ta je aplikuje, aniž by si uvědomovala jejich hiphopový původ. Tato specifika lze též označit jako základní hiphopové elementy: Hiphopové taneční styly - breakdance, DJing, MCing, beatbox a graffiti.

3.1. HIPHOVÉ TANEČNÍ STYLY

„Vývoj tanečních stylů je těsně spjat s hudbou. S novým hudebním trendem často přichází nový taneční směr.“¹⁹

3.1.1. HIP-HOP

Taneční styl, který lze typově zařadit pod street dance, vyznačuje se krátkými skoky, pérováním, izolováním a vysokým tempem pohybů. Každým pohybem se v hip-hopu zdůrazňují nejen těžké doby, ale také lehké. Důležitou dimenzí tance není jen zvládnout správné provedení kroků, ale také tělesné vnímání rytmu, smysl pro koordinaci, přizpůsobení se partnerovi a skupině, hra s pohybem a různost pohybových variací. Cílem je vyjádření hudby pohybem.²⁰

Hip hop jako taneční styl je stále více populárnější, vychází z breakdance, ale neskládá se čistě jen z pohybů užívaných v tomto stylu, nemá skoro žádné hranice co se kroků a pohybů týče.²¹

¹⁹ ZIMMEROVÁ, R. *Netradiční sportovní činnosti*. Praha: Portál, 2001, s. 178.

²⁰ Srov. tamtéž, s. 179.

²¹ Srov. *Hip hop culture : Wikipedia, the free encyclopedia* [online]. 2002 , 19.2.2008 [cit. 2008-02-28]. Dostupný z WWW: <http://en.wikipedia.org/wiki/Hip_hop_culture>.

3.1.2. BREAKDANCE

Breakdance, b-boying nebo také breaking, tak je znám tento dynamický taneční styl. Začal se formovat společně s celou hip hopovou kulturou v Jižním Bronxu v 70.letech 20.století. Termín breakdance se počal užívat při produkcích DJ Kool Herc a jeho tanečníků, kteří si nechávali nejlepší taneční pohyby a sestavy na určitou pauzu v písni (anglicky break section of the song), aby se pak před diváky patřičně předvedli. Breakdance vychází z prvků funkových stylů rozvíjejících se především v 60.letech v Kalifornii. V USA tak bylo v černošských komunitách hlavně v 80.letech běžné vidět skupinu lidí s puštěným rádiem u domu, na basketbalovém hřišti nebo na chodníku a předvádějící breakdancovou show větší skupině diváků.²² Za mediální rozšíření se zasloužil Michael Jackson ve svém klipu Robots dance.

Od počátku breakdance poskytoval teenagerům konstruktivní alternativu k násilnostem. Dnes je považován za mimořádnou disciplínu na pomezí tance a atletiky. Pozitivním přínosem je nevyhraněnost pouze pro určité pohlaví či barvu pleti a může tak spojovat různorodé kultury. Poněvadž je dnes velmi rozšířen a můžeme tak breakové komunity nalézt po celém světě. Breakdance je v podstatě nestrukturovaný a vysoce improvizovaný tanec, umožňující začlenění mnoha různých prvků. V běžné praxi se setkáme se zařazením toprocku, přechod na downrock, ukázka power moves, freezů a suicides.

- Toprock je systém kroků předvedených ve stoji, spoléhajících se na směsici koordinace, ohebnosti, stylu a citu pro rytmus. Zpravidla bývá prvkem, který dává nahlédnout do stylu tanečníka a slouží též jako zahřívací proces pro pozdější fyzicky náročnější manévry.

²² Srov. *Hip hop culture* : *Wikipedia, the free encyclopedia* [online]. 2002 , 19.2.2008 [cit. 2008-02-26]. Dostupný z WWW: <http://en.wikipedia.org/wiki/Hip_hop_culture>.

- Uprock je soubor kroků a pohybů, používaných při náznavu souboje. Avšak tanečníci opravdu nebojují, nedostanou se navzájem do přímého fyzického kontaktu.
- Downrock naopak oproti toprocku začleňuje veškerou práci nohou na podlaze, jako je tomu například u six-stepu. Bývá obvykle předváděn s rukama a nohama na zemi a tanečník ukazuje svou zdatnost ve zvládnutí rychlých kombinačních pohybů, které se obvykle proměňují ve více atletické pohyby známé jako power moves.
- Power moves - to jsou úkony, které pro provedení vyžadují hybnost a fyzickou sílu. Breakdancer se spoléhá více na sílu horní části těla a používá ruce k pohybu. Mezi power moves patří například windmill, swipe či flare. Vzhledem k fyzické náročnosti se používají k předvedení síly a energie. Většina z těchto pohybů vychází z gymnastiky či z bojových umění.
- Freeze znamená česky zmrazení a proto breakdancer musí ve stylové pozici zastavit veškerý pohyb. Náročnější freeze vyžaduje na tanečnickovi, aby přerušil kontakt se zemí za použití síly horní poloviny těla, například v pozicích jako je stojka či pike. Zatímco “zmrazování” se váže k jednotlivé pozici, tzv. locking znamená kompletní ostré přechody mezi sériemi freezů.
- Suicide je dalším tanečním pohybem signalizujícím konec breakdancového postupu. Tanečníci se snaží vypadat, jako kdyby ztratili kontrolu a padají na záda, břicho a obdobně. Čím bolestivější se tento prvek zdá, tím je působivější pro diváky, ale tanečníci je provádějí co nejméně bolestivým způsobem. V kontrastu s freezem suicide strhává pozornost na pohyb padání či ztráty kontroly, zatímco freeze si pozornost vydobývá finální pozicí.
- Lock-in je technika často spojována s breakdance, ovšem má pouze společný základ se street dance, kam bývá v posledních letech lock-in řazen, častokrát též s uprockem. Je to tanec využívající kruhovitě pohyby

a záseky ve vtipných pozicích. Prvky tohoto stylu tak slouží pro pobavení publika a častokrát tomu odpovídá i vtipné oblečení.

Důležitým prvkem v breakdance jsou tzv. battles čili bitvy. Je to určitý druh soutěže, kdy se tanečníci na viditelném místě, např. v kruhu lidí či na pódiu, předvádějí před sebou navzájem v rychlém sledu při pravidelném střídání soupeřících stran. Může se jednat o soupeření jednotlivců, ale i celých týmů, v breakdance nazývaných crew. Vítězi se stávají ti, kteří předvedou nejzdatnější a nejvíce různorodé kombinační pohyby.

Při tančení je samozřejmě nezbytná hudba, je naprosto zásadní složkou pro breakdance. Původní písně, které zpopularizovali tuto taneční formu vycházejí z progresivních žánrů jazzu, soulu, funku, disca a R&B. Nejběžnějším znakem je používání breaků a samplů vzatých z jiných písní ve smyčkách. O to vše se stará DJ (více viz DJing), tempo se pohybuje zpravidla mezi 110 a 135 úderů za minutu s důrazem na šestnáctiny a doby čtvrté. Pro breakdancovou hudbu se zpravidla používá termín breakbeat, nemusí být nutně spojen s hip hopem, pokud splňuje výše uvedená kritéria.²³

„Každé umění má svůj základní materiál a rovněž techniky, jimiž tento materiál opracovává a ztvárňuje do podoby zamýšleného díla.“²⁴ A právě tak tomu je v hip hopu, kde DJing a MCing jsou základními stavebními kameny tohoto stylu zároveň ovlivňujícího teenagery.

²³ Srov. *Breakdance : Wikipedia, the free encyclopedia* [online]. 2002 , 4.3.2008 [cit. 2008-03-05]. Dostupný z WWW: <<http://en.wikipedia.org/wiki/Breakdance>>.

²⁴ SPENCE, K. *Velká Encyklopedie hudby*. Praha: Fragment, 2000, s. 12.

3.2. DJING

„DJ neboli diskžokej je osoba, která vybírá a přehrává nahranou hudbu pro posluchače.“²⁵ Tuto jednoduchou definici můžeme dále rozvést na několik dalších typů diskžokejů. Rádio DJ je člověk, který vybírá a pouští hudbu na hudebních stanicích, ať už šířených analogově nebo digitálně. Klubový DJ tuto obdobnou činnost provozuje v klubech, barech či na diskotéce. Hip hopový DJ vybírá, pouští a hlavně tvoří hudbu s několika gramofony, častokrát za doprovodu raperů (MC).²⁶

Termín diskžokej byl poprvé užit v roce 1935 aby popsal osobu, která v rádiu oznamuje a pouští oblíbené gramofonové písně. Disk, tedy gramofonová deska, a žokej, operátor s diskem, byl krátce na to zkrácen na DJ a v dnešní době se tedy používá tento termín.

Každý DJ ke svému hudebnímu projevu potřebuje vybavení které se skládá z následujících subjektů:

- hudební záznamy, které mohou být ve formě gramofonových desek, kompaktních disků či počítačových souborů
- kombinaci dvou zařízení k přehrávání záznamů tak, aby se jedno zařízení mohlo střídat s druhým a mohla vzniknout nepřerušovaná reprodukce hudby, např. přehrávač kompaktních disků, gramofon, počítač či MP3 přehrávač
- zvukovou soustavu pro ozvučení a zesílení přehrávaného zvuku (PA systém)
- mixážní pult s crossfaderem umožňujícím hladký přechod z jedné písně na druhou při použití více zařízení
- sluchátka pro přípravu a vlastní poslech připravované skladby

²⁵ *Disc jockey* : *Wikipedia, the free encyclopedia* [online]. 2002 , 6.3.2008 [cit. 2008-03-06]. Dostupný z WWW: <<http://en.wikipedia.org/wiki/DJ>>.

²⁶ Srov. BREWSTER, B. *Last Night a DJ Saved my Life*. Londýn: Headline, 2006, s. 29.

- mikrofón, aby tak DJ mohl uvést písně či případně promluvit k posluchačům
- další efekty, samplery či vybavení dle uvážení

Základní techniky v ovládní gramofonu patří přizpůsobování tempa - beatmatching, frázování - phrasing, a slip-cueing. DJing s gramofony zahrnuje umění střihání - cutting, práce s rytmem - beat juggling, scratching, pouštění jehly, fázové posuny - phase shifting, zpětné otáčení - back spinning a další techniky přesunů a překrývání smyček a vytváří se tak zde prostor pro větší kreativitu. Hiphopový DJ tak gramofony využívá spíše jako hudební nástroj než pouze jako náčiní k míchání již nahrané hudby. Profesionální DJové používají harmonické mixování a vybírají písně, které jsou hrané ve stejné tónině.

3.3. MCING

„Elementem, který jde nejvíce vidět a hlavně slyšet je MCing. MC je člověk, který dokáže do rytmu hudby mluvit v rýmech, tedy rapovat.“²⁷

„MCing, známý též jako rap nebo jen rýmování, se dá označit za rytmické sdělení rýmů či slovních hříček za podpory hudebních nástrojů či smyček, scratchování a mixování DJem. Původně bylo na MC pohlíženo jako na podporu DJe.“²⁸

O slově rap bývá tvrzeno, že je to zkratka slova Rhythmic African Poetry – rytmické africké básně, Rhythm and Poetry – rytmus a poezie, Rhythmically Applied Poetry – rytmicky použitá poezie, nebo Rhythmically Associated Poetry – rytmicky spojená poezie,²⁹ použití slova popisuje rychlou řeč či pohotovou

²⁷ *Hip Hop a jeho kultura* [online]. Rádce, c2004-2008 , 8.8.2006 [cit. 2008-02-27]. Dostupný z WWW: <<http://www.samuraj.cz/clanek/321--hip-hop-a-jeho-kultura.html>>.

²⁸ *Hip Hop : Mcing* [online]. 2004 , 29.7.2004 [cit. 2008-03-08]. Dostupný z WWW: <<http://www.uic.edu/orgs/kbc/hiphop/mc.htm>>.

²⁹ *Srov. Rapping : Wikipedia, the free encyclopedia* [online]. 2002 , 5.3.2008 [cit. 2008-03-05]. Dostupný z WWW: <<http://en.wikipedia.org/wiki/Rapping>>.

odpověď na hudební formu³⁰ znamenající původně slovo udeřit.³¹ Toto slovo bylo v britské angličtině používáno od 16. století a význam ve smyslu říci mělo po roce 1700. Bylo též součástí afroamerického nářečí šedesátých let dvacátého století znamenajíc hovořit a brzy na to se začalo používat v současném významu jako termín označující hudební styl.³²

Rapování ale může být prováděno i čistě samostatně, bez podpory rytmických či jiných zvuků. Stylisticky se dá zařadit do oblasti mezi řečí, prózou, poezií a zpěv. Vychází ze západoafrického označení lidových básníků a karibského skandování. Dokonce má i tradici v keltské hudbě. Pro moderní rapové bitvy je příkladem tradiční keltská pijanská hra, ve které lidé soutěží o slávu tím, že uráží své kolegy a prohraší účastník musí koupit pití ostatním. Rap, tak jak ho známe dnes, vyrostl z americké tradiční hudby, odstranil melodii, zvýraznil rytmus a včlenil vokální improvizaci a hudbu vytvářenou ústy. Začal vyrůstat během večírků na ulicích v Bronxu, kdy během produkce DJů někteří uváděli a korigovali taneční parket. To jim dalo jméno „Master of Ceremonies“ – pán slavností, zkráceně MC a tak se postupem času přidávali do hudby svými pokřiky, které byly čím dál více komplexnější a propracovanější, včlenilo se více veršů až se vyvinul rap. Dnes rap obsahuje komplexní rytmus, kadenci, spletitou básnickou formu a tvořivou hru se slovy. Slova písní informují o životě na ulici, odkud hip hop vyšel a odkazují na oblíbenou kulturu, používajíc hip hopový slang. Mnoho z druhů rapu se soustřeďuje na otázky týkající se rasy, pohlaví a socioekonomických problémů.

První nahranou písní, která obsahuje charakteristické prvky rapu tak, jak je známe dnes, byla nahrána ještě před začátkem hiphopového hnutí, v němž se

³⁰Srov. *Oxford English Dictionary* [online]. c2008 [cit. 2008-06-15]. Dostupný z WWW: <http://dictionary.oed.com/cgi/findword?query_type=word&queryword=rap&find.x=0&find.y=0&find=Find+Word>.

³¹Srov. *Rap : Dictionary.com* [online]. 1997 , 15.3.2008 [cit. 2008-03-15]. Dostupný z WWW: <<http://dictionary.reference.com/browse/rap>>.

³²Srov. SAFIRE, W. *ON LANGUAGE; The Rap on Hip-Hop* [online]. 1992 , 22.3.2008 [cit. 2008-03-22]. Dostupný z WWW: <<http://query.nytimes.com/gst/fullpage.html?res=9E0CE6D61F3AF93BA35752C1A964958260&scp=1&sq=the+rap+on+hip+hop&st=nyt>>.

ustálil pojem rap. Přesto se jedná bezpochyby o rapovou píseň. Jmenuje se Here come the judge a nahrál ji komediant Pigmeat Markham v roce 1968 a dokonce se umístila na devatenáctém místě v hitparádě.

3.3.1. STYL VERŠOVÁNÍ A LITERÁRNÍ ZPŮSOBY

Kromě tzv. flow, což je vokální aspekt rapera s určitou barvou hlasu a rytmického podání, je centrálním elementem rapování veršování. V klasické poezii jsou verše, které obsahují velký počet slabik, považovány za podivné, ale v hip hopu je schopnost vytvořit rap s velkým množstvím rýmujících se slabik velmi ceněná. Může obsahovat všechny formy rýmů používaných v klasické poezii jako je použití souzvuků, podobnost samohlásek, bohatý rým, grafický rým a pod. Rapeři jsou známí tím jak rapují. Například Eminem se soustřeďuje na komplexnost a délku mnohoslabičných veršovaných schémat, zatímco Rakim používá ke sdělení svého poselství metaforické emocionální verše a vyprávěčský um. Rapeři používají dvojsmysly, jazykolamy a jiné slovní hříčky, využívá se přirovnání a metafor. Lloyd Banks napsal celé písně ve kterých v každé frázi najdeme přirovnání, naproti tomu Jay-Z vykresluje obrazy metaforami. Texty poukazují na současné kulturní fenomény, média či slavné osoby. Takovéto narážky, které ilustrují či přehánějí podobné výroky, slouží k pobavení posluchačů. Další vyjadřují politické názory či pouze označují a poukazují na aspekty raperova prostředí a života.³³

Ukázka písně U televize skupiny Chaozz poukazující na televizní fenomén poloviny devadesátých let...

„Z těchletěch programů mi naroste pleš,
za chvíli mě trochu uklidní 4077 M.A.S.H.
A taky každá mama teďka hnije,
u seriálu typu Dynastie..“

³³ Srov. *Rapping : Wikipedia, the free encyclopedia* [online]. 2002 , 12.3.2008 [cit. 2008-03-12]. Dostupný z WWW: <<http://en.wikipedia.org/wiki/Rapping>>.

3.3.2. VÝRAZY, NÁŘEČÍ A SLANG

Mnoho posluchačů hip hopu se domnívá, že texty raperů stoupnou na ceně díky komplexní slovní zásobě. Kool Moe Dee dokonce tvrdil, že použitím rozmanitých slov přitáhne k hip hopu starší publikum. Rap je ale hlavně znám pro své vlastní výrazy. Wu-tang clan vytvořil celý slovník výrazů, které mezi sebou používali.

3.3.3. TÉMATIKA, NÁMĚT

Jedním z námětů, o který vždy existoval ve rapovaných verších, je životní zápas - struggle. Původně měl tento výraz finanční či osobní povahu, například jak získat to či ono děvče nebo jak zaplatit nájem, ale časem se posunul směrem k těžkému životu (např. v ghettu). Poselstvím hip hopu bývá také zmiňovaný politický nesouhlas či sociální otázky, dále život v urbanistickém prostředí a pak také zločinnost a ilegality. Ta dala vzniknout gangsta rapu, oslavujícím násilí a hédonistický způsob života. Jiní naopak násilí a kriminalitu odsuzují a soustředují se na otázky rasové problematiky či otázky mezi třídami s vysokou a nízkou životní úrovní. Je potřeba zmínit i témata s jednoduchým cílem – rozjařit dav lidí na párty, k tomu se používají prosté verše, známé již od jiných interpretů. Láska a sex jsou na denním pořádku v tématice některých raperů. Dokonce někteří v tomto směru zašli až příliš daleko a například skupina 2 live crew byla dočasně pro svůj obscénní obsah ve Spojených státech zakázána.³⁴

3.3.4. PROVEDENÍ

Flow (slangově sázení) – známý také jako způsob přínosu poselství, můžeme definovat teorií verše, kadencí a rychlostí. Kadence vyjadřuje dynamiku rytmických smyček. Kromě využití rubata, to je změny v tempu za účelem lepšího

³⁴ Srov. *Rapping* : *Wikipedia, the free encyclopedia* [online]. 2002 , 12.3.2008 [cit. 2008-03-15]. Dostupný z WWW: <<http://en.wikipedia.org/wiki/Rapping>>.

výrazu,³⁵ slouží k posílení struktury písni také ritardando, což je postupné snižování tempa.³⁶ Oldschooloví rapeři udržovali jednoduchou kadenci bez výraznějších odchylek, zatímco ve zlaté éře hip hopu s ní hojně experimentovali. V současnosti rapeři jako Method Man, Snoop Dogg či Busta Rhymes používají proměnlivou kadenci a jsou známí schopností rapovat na rozličná tempa a rytmy.

Běžným způsobem, jak MC posuzují svou flow ve verši je psáním rýmu tak, že se slova s největším přízvukem shodují s rytmem a tak zní rapování více hudebně než klasická řeč a také se lépe kombinuje raperův hlas a hudební doprovod. Rakim, kterému mnozí připisují zásluhy změny přístupu raperů k flow v písních, experimentoval nejen s následováním rytmu, ale také s doplňováním melodie písni hlasem, a tak zněl jeho hlas více jako hudební nástroj. Ona sama schopnost rapovat rychle a srozumitelně je považována za známku umu. Nejrychlejší raper Rebel XD za 42 vteřin zarepoval 852 slabik, což činí 20,3 slabiky za vteřinu. Ovšem ne vždy je superrychlý rap nejvhodnější, v některých hiphopových kategoriích je naopak pomaleji frázovaný rap optimální. Pro přirozeně plynoucí rap, musí raper rozvinout charakteristiku hlasem, výslovnost a práci s dechem. Charakteristika hlasu je typickým znakem rapera na nahrávce. Výslovnost je podstatná pro plynoucí rap, dokonce je někteří přehánějí pro pobavení nebo umělecký dojem. Práce s dechem je pro MCovo přednesení poselství naprosto nezbytná k vypracování k dokonalosti, protože raper se špatným ovládním dechu nemůže sdělit náročné verše bez neúmyslných pauz.

Rap někdy obsahuje i melodii. MC Egyptian Lover byl prvním význačným zpívajícím raperem. Populární rapeři jako 50 Cent a Ja Rule přidávají jemnou melodii ke svému čistě perkusivnímu rapu, jiní zase harmonizují svůj rap s rytmem.³⁷

³⁵ Srov. *Rubato* : *Encyclopedia Britannica* [online]. c2008 , 20.7.1998 [cit. 2008-03-18]. Dostupný z WWW: <<http://www.britannica.com/eb/article-9064312/rubato>>.

³⁶ Srov. *Ritardando* : *TheFreeDictionary* [online]. c2008 , 18.3.2008 [cit. 2008-03-18]. Dostupný z WWW: <<http://www.thefreedictionary.com/ritardando>>.

³⁷ Srov. *Rapping* : *Wikipedia, the free encyclopedia* [online]. 2002 , 12.3.2008 [cit. 2008-03-15]. Dostupný z WWW: <<http://en.wikipedia.org/wiki/Rapping>>.

3.3.5. FREESTYLE RAP

Freestyle – stylově volný rap můžeme rozdělit do dvou podkategorií. První je přednes, který ale nemá předefinované téma, druhá se typicky označována jako freestyling, je čistá improvizace rapových slov. Při freestylu někteří rapeři nevědomky používají staré známé verše nebo dokonce podvádějí již připravenými částmi veršů nebo dokonce verši celými. Proto je spontánní freestyle ceněn nad obecné vždy použitelné fráze.

3.3.6. BATTLE RAP

Battle, čili bitva nebo zápas, bývá freestylová soutěž a to mezi dvěma či více rapery před publikem. Jeden druhého uráží či dělá narážky na přátele oponenta, zesměšňuje to jak vypadá, co nosí za oblečení, jak mluví tak, aby byl co nejvíc oponent znevážen. Úspěšný rap v battlu se soustřeďuje na slabosti protivníka spíše než na vlastní silné stránky. Vítěz battlu je určen davem a předem určenými rozhodčími. Battly se mezi neafroamerickými komunitami rozšířili i pomocí mediálně známého snímku 8 mile, v níž exceluje raper Eminem.

3.3.7. RAPUJÍCÍ ŽENY

V této době, ačkoliv byl hip hop vždy spíše mužskou záležitostí, začaly promlouvat do hudebního dění i ženy. V roce 1985 první větší černošská dámská skupina Salt-n-pepa zahltla hitparády písní The Show Stoppa. Ženy to neměly lehké, v té době, zvláště ty černošského původu, byly velmi diskriminované a vnímané jako nic víc než objekty sexuálního zájmu. To lze také vysledovat v textech písní a videoklipech, kde jsou zobrazované polonahé ženy, které provokativně tančí a jsou znázorněny jako objekt erotické touhy zcela odstraňující ostatní aspekty osoby. To ale ženy nezastavilo v postupné změně tohoto zobrazení a začaly bojovat za vyšší pozice v mužském světě. Totiž ani producenti sami neočekávaly od žen rap. Avšak můžeme zmínit interpretky jako Queen Latifah,

Lauryn Hill, Lil Kim, Missy Elliot a další, které svým stylem a výbornými texty ukázaly světu, že umí více než jen se jen natřásat v pozadí videoklipu.³⁸

3.3.8. POHLAVÍ A SEXUALITA

Naprostá většina známých rapperů se vydává za heterosexuály. Nelibost k homosexuálům převládá v hiphopové kultuře a lze to vysledovat v mnoha textech písní. Naproti tomu pro příklad Kanye West, heterosexuální rapper, vystoupil proti homofobním tématům, které jsou v hip hopu běžné.

3.3.9. VLIV NA OSTATNÍ HUDEBNÍ ŽÁNRY

Díky hip hopu a jeho historii i ostatní hudební žánry implementovali rapování. Dokonce některé styly jako rapcore, což je mix rocku, metalu, punku s rapovanými vokály, či hip house, což je rap v housu, jsou známkou fúze s jinými žánry. Příklady stylů rapové fúze: disco – DJ Hollywood, jazz – Gang Starr, new wave - Blondie, funk – Fatback Band, R&B - Mary J. Blige, Reggaeton - Daddy Yankee, reggae - Panjabi MC a mnoho dalších v jiných stylech. Ve Velké Británii vznikl nový směr zaměřený na rapery, známý jako grime, který vychází z Britské garage music a zpopularizovaný MC Dizzie Rascal.³⁹

Chicano rap - je třeba zmínit také tento podžánr hiphopové hudby kombinující latinskoamerický rap a gangsta rap, zahrnující aspekty kultury západního pobřeží a jihozápadní mexickoamerické kultury, neboť někteří jeho představitelé, jako Cypress Hill a Mellow Man Ace, velmi svým pojetím ovlivnili hip hop jako takový.

³⁸ Srov. *Hip hop : Women in hip hop* [online]. 2002 , 16.3.2008 [cit. 2008-03-16]. Dostupný z WWW: <http://en.wikipedia.org/wiki/Hip_hop>.

³⁹ Srov. *Hip hop : Wikipedia, the free encyclopedia* [online]. 2002 , 16.3.2008 [cit. 2008-03-20]. Dostupný z WWW: <http://en.wikipedia.org/wiki/Hip_hop>.

3.4. BEATBOX

Beatbox je forma vokálního vyjádření bicích, perkusí a dalších hudebních zvuků bez použití hudebních nástrojů, která vychází z hip hopové kultury, není ovšem používána pouze v tomto hudebním směru. Za pomoci úst, jazyka, rtů a hlasu se dají dokonce vytvářet simulace dechových nástrojů, smyčců či gramofonových scratchů.

Původ beatboxu sahá do dávných dob tradičního indického vokálního umění několik tisíc let zpátky nebo stylu puirt a beul, formě skotské ústní hudby včleněné do apalačské hudby a bývá označován jako prapředek beatboxu.⁴⁰ Avšak modernímu beatboxu dal vzniknout Syd Barrett ze skupiny Pink Floyd v roce 1967, avšak on sám se za praotce nepovažuje, proto teprve v počátcích hip hopové éry, tedy kolem roku 1980 se Doug E. Fresh, Biz Markie a Buffy ze skupiny Fat Boys zasloužili o moderní formu beatboxu a v 90. letech 20. století se o celosvětové rozšíření zasloužil zejména interpret Rahzel. Termín beatboxing je odvozen od první generace „drum machines“, které vytvářely rytmy.⁴¹

⁴⁰ Srov. *Rapping* : *Wikipedia, the free encyclopedia* [online]. 2002 , 17.3.2008 [cit. 2008-03-17]. Dostupný z WWW: <<http://en.wikipedia.org/wiki/Rapping>>.

⁴¹ Srov. *Beatboxing* : *Wikipedia, the free encyclopedia* [online]. 2002 , 17.3.2008 [cit. 2008-03-17]. Dostupný z WWW: <<http://en.wikipedia.org/wiki/Beatboxing>>.

3.5. GRAFFITI

Na graffiti, umění ulice, lze pohlížet z různých pohledů. Lze ho vnímat jako organickou vizuální část hiphopové kultury, jako vandalismus znuděné mládeže potloukající se ulicemi či jako pokus mladé generace o sebevyjádření v šedém a zkomercializovaném městě s výrazem touhy po naslouchání.⁴²

3.5.1. HISTORIE A VÝVOJ

Graffiti existovalo již od pradávných dob, můžeme najít příklady již ve starověkém Řecku či Římské říši.⁴³ Samotný termín vychází ze řeckého γραφειν (grafein) - psát. Pojmem graffiti můžeme označit cokoli od jednoduchých, na zdi naškrábaných symbolů, až po komplikované a propracované malby. V dnešní době se graffiti považuje za druh výtvarného projevu, spočívající ve v tvorbě pomocí sprejových barev. Legálních ploch ke tvorbě graffiti není mnoho a také majitelé objektů vhodných ke sprejování, kteří by dali k tomuto souhlas je též poskrovnu, tak častokrát bývá tvořen nelegálně na domech, různých stavbách, dopravních prostředcích a jedná se tak o závažnou formu vandalismu, která je v České republice trestným činem.⁴⁴ I přesto se rozvíjí pozitivní forma spolupráce s obcemi či soukromými vlastníky, kdy v rámci prevence vandalismu jsou vyhražovány pro graffiti speciální plochy. Dokonce se organizují i soutěže nebo přehlídky vytvořených děl tak, aby nebyl poškozován veřejný či soukromý majetek.⁴⁵

Novodobé graffiti vzniklo v šedesátých letech ve Filadelfii, ale věhlasu se však dočkalo až počátkem let sedmdesátých v New Yorku, kde jistý mladík,

⁴² PALÁNOVÁ, M. *Graffiti art: dobrodružství velkoměsta* [online]. c2008 , 20.3.2008 [cit. 2008-03-20]. Dostupný z WWW:

<<http://www.sedmagerace.cz/index.php?art=clanek&id=218>>.

⁴³ Srov. *Graffito* : *Oxford English Dictionary* [online]. c2008 [cit. 2008-06-15]. Dostupný z WWW:

<http://dictionary.oed.com/cgi/findword?query_type=word&queryword=graffito&find.x=0&find.y=0&find=Find+Word>.

⁴⁴ Srov. Zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon

⁴⁵ Srov. *Ostrov 4 Graffiti* [online]. [2001] , 14.3.2008 [cit. 2008-04-02]. Dostupný z WWW: <<http://www.aerosolart.sk/clanky/tristvrte.htm>>.

který si říkal Taki 183, začal při své práci doručovatele psát na zdi svou přezdívku Taki 183 jako reakci na tagy Julio 204, které spatřil při jedné z pochůzek. Taki 183 se své zábavě se věnoval s takovou dávkou nadšení, že si toho všimly i noviny New York Times. Ty s ním v roce 1971 otiskly rozhovor a ten tak napomohl tomu, aby se graffiti záhy začalo šířit nejen v New Yorku, ale aby se rozšířilo po celém světě. Také kniha Subway Art a televizní program Style Wars, prvně vysílané stanicí PBS v roce 1984, napomohli veřejnosti představit výtvarnou stránku graffiti.

Sprejové značky nebo malby na veřejném prostranství používaly pouliční gangy k označení hranic svých teritorií již v padesátých letech, ale do dnešní doby se graffiti transformovalo až kolem roku 1972.⁴⁶

Zpočátku graffiti nikomu příliš nevadilo, na starých zdech New Yorku se spíše vyjímalo, ovšem poté, co writeři začali malovat na soupravy newyorského metra, začalo být potíráno. „Graffiti si vyžádá každý rok po celém světě miliony dolarů za čištění vagonů, za nové nátěry ve městech a stal se z něj sociální a politický problém 21. století, proti němuž jsou postupně přijímány represivnější zákony.“⁴⁷ Ovšem mnohé ze sprejerů to neodradilo, začali soutěžit o to, kdo udělá lepší a hezčí panel či tag.

V posledních letech je také možné vidět různé jiné formy graffiti například z plastu, polystyrenu či provázků, graffiti promítané na zdi, které je považováno za méně destruktivní. Přesto doménou a nejpoužívanější technikou writerů zůstává práce se sprejem. I to se však promítlo do vnímání tohoto estetického novátorství a vznikly i výstavy graffiti, například The Razor Gallery v New Yorku a začíná tvorba na zakázku. To radikálnímu odvětví writerů přijde opovrženímhodné, neboť tak graffiti ztrácí vlastnosti jako nelegálnost, zaměření proti komerci a působení na veřejném prostoru. Žel writerův koníček není příliš

⁴⁶ Srov. WEISS, T. *Beaty, bigbeaty, breakbeaty*. Praha: Mat'a, 1998, s. 119.

⁴⁷ *Graffiti* : *Wikipedia, otevřená encyklopedie* [online]. 2002 , 5.4.2008 [cit. 2008-04-05]. Dostupný z WWW: <<http://cs.wikipedia.org/wiki/Graffiti>>.

levná záležitost a proto některé crew se těmto komerčněji zaměřeným podobám graffiti nebrání.

3.5.2. ZÁKLADNÍ POJMY V GRAFFITI

- Writer - člověk, který vytváří graffiti
- Crew - skupina writerů, která pracuje společně
- Toy - začátečník (mezi sprejery se tento výraz používá spíše jako vulgarismus)
- Bombing - pokrývání městských ulic a dopravních prostředků co největším množstvím podpisů a značek
- Can - plechovka spreje
- Cap - tryska na spreje
- Fatcap - tryska s nejširší stopou (až 20 cm tlustá plná stopa)
- Skinnycap - tryska s nejužší stopou
- Guru - učitel
- Bachař - člověk nesprejující, ale hlídající sprejery před případným nebezpečím např. policie, větším počtem procházejících lidí
- Korouhev - celý úplný název crew (writera), který něco znamená např. GNK crew GyNeKolog, ABS crew ABStynent.
- Tag - podpis writera s důrazem na kompozici
- Piece - barevné graffiti s důrazem na tvary písma a celkovou barevnou kompozici
- Chrom - stříbrno-černé graffiti s důrazem na tvar
- Trow-up - rychlé graffiti s důrazem na jednoduchost
- Strup - podtržení tagu
- Rooftop - piece/trow-up/chrom na střeše
- End to end - panely přes celý vagón
- Máselnice - crew nebo writer známý tím, že svede nebo dělá pouze tagy
- Sýrovice - crew nebo writer známý tím, že dělá jenom legální zdi
- Sketch - skica

- Panel - graffiti na vagonu vlaku
- Legál - graffiti na legálních či tolerovaných plochách
- Backjump (BJ) - namalování panelu za provozu soupravy
- Wholecar (WC) - graffiti přes celou plochu vagonu
- Vostráček - graffiti s ostrým zakončením písmene
- Vokrouhláček - graffiti s kulatým tupým zakončením písmene
- Wholetrain (WT) - graffiti přes celou soupravu
- Oneman barevný wholecar - barevné graffiti přes celou plochu vagonu vytvořené jedním writerem, obecně to můžeme pokládat za vrchol nelegální tvorby writera.⁴⁸

3.6. MÓDA

Módu a hudbu provázal tvořivý vztah již od pradávna, zvláště je to typické pro dvacáté století a dnes tomu není jinak. Oděvnímu průmyslu to dalo zhruba dvacet let experimentování s hiphopovou módou, ale zároveň k tomu kritikové dodávají, že módní návrháři v tomto směru vnímají více enormní potenciál zisku vzhledem ke konzumní společnosti, než jen pouhý kreativní zájem. To se týká velkých mainstreamových společností. Dlouho předtím, než velké značky přijaly hiphopovou výzvu v oblékání, nezávislí návrháři dodávali zboží do místních malých obchodů. V USA to byl například Brian McDaniels, který se značkou Uncle Ralph, byl plně spjat s ulicemi, ve kterých hip hop nejvíce žil, a mohl tak reagovat na to, co hiphopeři v ulicích nejvíce potřebovali a potřebují. Velmi známou oděvní značkou spojenou s hip hopem je Tommy Hilfiger. Jeho oblečení bylo chváleno nejvíce vnímanými rapery, z nichž někteří ho nejen nosili, ale také se o něm zmiňovali v písních. Tommy Hilfiger využil počátečního nezájmu a neangažovanosti ostatních velkých módních návrhářů a využil

⁴⁸ Srov. *Graffiti* : *Wikipedia, otevřená encyklopedie* [online]. 2002 , 5.4.2008 [cit. 2008-04-05]. Dostupný z WWW: <<http://cs.wikipedia.org/wiki/Graffiti>>.

prominentních raperů, například Snoop Doga, k agresivnímu marketingovému tahu.⁴⁹

Hiphopové oblečení se stalo naprosto zásadní pro odlišení této subkultury od ostatních. Bývá pohodlné, barevné, plné kreativity a hlavně si vás v něm nikdo nesplete. Zvláště hiphopové tenisky s rovnou podrážkou, z počátku hodně zaměřené na skateboarding, jsou určujícím a často nošeným atributem hip hopové kultury.

⁴⁹ Srov. *Hip-Hop Style: What is Cool?* [online]. c1995-2008 , 1.4.2008 [cit. 2008-04-01]. Dostupný z WWW: <www.pbs.org/newshour/infocus/fashion/hiphop.html>.

4. VLIV HIPHOPOVÉ KULTURY NA TEENAGERY

Vliv hudebních kultur na adolescenty je významným neopomenutelným činitelem nejen během dospívání.

4.1. OBECNÝ VLIV HUDBY

„Rodiče dospívajících, kteří nedokážou rozpoznat heavy metal od poprocku mohou zažívat horké chvíle se svými dětmi, budou-li s nimi hovořit na téma smyslu života,“ tvrdí profesori komunikace Peter Christenson a Clark College ve nové knize *It's not only Rock & Roll*, zabývající se mládeží a hudbou. To je proto, že hudba je ústředním motivem pro kulturu mládeže. Na párty dospívajících není klíčové co kdo dělá, ale jakou muziku poslouchá.⁵⁰ To se netýká jen metalu, či rocku, ale samozřejmě i hip hopu. Mnozí bývají znepokojeni zobrazováním sexu, násilí, rasismu a jiných témat v hudbě, ovšem hudba nemívá tak masivní negativní efekty na všechny adolescenty, ovšem na některé ano. Někteří namítnou, že je to pouze hudba, ale zapomínají, že většina lidského učení bývá informální a zvláště u adolescentů více ovlivňuje než televize, filmy a počítače. Ona totiž hudba mění či zesiluje jejich proměnlivé nálady, obohacuje slovní zásobu, bývá konverzačním tématem a v neposlední řadě prostředím při společných setkáních.

„Hudební styly určují zástupy a party. Hudební osobnosti zprostředkovávají příklady jak jednat a jak se oblékat.“⁵¹ „Vrstevnické skupiny působí na sociální a emocionální rozvoj dítěte.“⁵² Hudba pomáhá tvořit přátelství, je určující pro tyto vrstevnické skupiny teenagerů a proto je její vliv v dnešní společnosti zásadní. Mnoho učitelů dodnes vid televizi jako centrální zdroj ovlivnění v tomto věku, ale

⁵⁰ srov. O'TOOLE, K. *Rock & Roll: Does it influence teens' behavior?* [online]. [1997] , 2.4.2008 [cit. 2008-04-02]. Dostupný z WWW: <<http://news-service.stanford.edu/news/1997/november12/teenmusic.html>>.

⁵¹ Srov. *It's not only Rock & Roll* [online]. [1997] , 2.4.2008 [cit. 2008-04-02]. Dostupný z WWW: <<http://news-service.stanford.edu/news/1997/november12/teenmusic.html>>.

⁵² BERNARDT, T.J., LADD, G.W. *Peer relations in child development*, New York: Wiley, 1989, s.15

daleko více času a intenzity věnují teenageři právě hudbě. Filmy a zprávy mají tendenci k přehánění a tak člověka ubíjí, zatímco hudba spíše povzbuzuje. Právě ovlivnění nálad a emočních stavů, to je to, co od hudby mladí očekávají a co jim hudba přináší. Hudba může dobrou náladu změnit v lepší a pomůže přenést se přes těžkosti. Ale i naopak může zesílit špatné nálady, což někoho vedlo k přesvědčení, že texty o sebevraždách či o násilí příležitostně navádí problematickou mládež ke konání těchto věcí. Teenageři naopak říkají rodičům, že je důležitější, jak hudba zní, než co se v ní říká. To, co si mládež z hudby odnáší, záleží hodně na věku a období, ve kterém se ocitají. Velké rozdíly ve výběru hudby hraje i pohlaví teenagerů. Mužské pohlaví méně preferuje hlavní proud v hudbě, tzv. mainstream, zatímco ženské pohlaví méně preferuje hudební styly typu hardrock či metal. Rap je velmi populární mezi bělošskými etniky a stejně mezi dívkami i chlapci, přestože je misogynní a hypermaskulinní. To je pravděpodobně dáno tím, že hip hop láká pohybem, nejen poslechem, a protože dívky se více zajímají o tanec, tak i přes mužskou zaměřenost ho poslouchají.

Mládež obecně hudbu používá k získávání informací o světě dospělých, vyhýbání se sociálnímu kontaktu (použití sluchátek jako bariéra), k usnadnění získávání přátel či utvoření vlastní identity a samozřejmě i k zábavě. „Zpívání a hudba měla vždy důležitou roli v učení a v komunikaci.“⁵³

4.2. TEENAGEŘI A HIP HOP

Hiphopové nahrávky, které varují před škodlivým obsahem či explicitními výrazy, nevnímají adolescenti jako zakázané ovoce, spíše jako poskvrněné. To u některých jedinců může navíc zvýšit přitažlivost koupě takového produktu. Rapové nahrávky bývají často označovány touto nálepkou, ale popularita i takto označených produktů stoupá. K tomu se přidává fakt, že „adolescenti začínají být

⁵³Srov. *Facts for Families : The Influence Of Music And Music Videos* [online]. c2008 , červen 2004 [cit. 2008-04-11]. Dostupný z WWW: <http://www.aacap.org/cs/root/facts_for_families/the_influence_of_music_and_music_videos>.

více násilničtí, více sexuálně aktivní a ve větším měřítku také experimentují s drogami.⁵⁴

S některými výše uvedenými výroky polemizuje Sid Kirchheimer ve své studii *Association Found Between Video Viewing Time and Risky Behaviours*, která se dotýká videoklipů a poslouchání gangsta rapu a tvrdí, že právě tyto činnosti napomáhají přenášet do reálného života to, co v nich teenageři vidí a slyší. Jeho studie poukazuje na spojitost ne jen s násilnostmi či jedním či dvěma typy riskantního chování, ale s celou řadou destruktivního jednání. Poukazuje na mužskou nadvládu nad ženami a tomuto se následně v realitě přizpůsobujícímu se ženskému jednání. A nejen to, rap byl obviňován z antisociálního chování obecně. Hlavním argumentem bývá uváděn fakt, že opakovaným sledováním násilí či sexuálně explicitního jednání člověk znečitliví a může se mu zdát toto jednání normálním. Tím ovšem vyvstává otázka zodpovědnosti ve výchově, respektive vliv rodiny na výchovu teenagerů, který je nediskutabilní, protože nemůžeme očekávat, že adolescenti budou sledovat jen nezávadné věci. Rodiče by však měli vědět, co jejich děti sledují, protože ne všechno rap je prokazatelně nevhodný a podporující v rizikovém chování.⁵⁵ Otevřenou diskuzí by tak mohli svým dětem pomoci nahlédnout v čem je to či ono hodné kritiky. V tomto ohledu platí také jeden nechvályhodný fakt, že většina rodičů se zajímá o to, co jejich děti poslouchají a sledují tím méně, čím jsou děti starší.⁵⁶

Hudební klipy promítané na stanicích typu MTV či Óčko jsou novou silou, jak ovlivnit mladou kulturu, ale ve svém důsledku jen prodlužují celkový čas strávený posloucháním hudby. Navíc si člověk může uvědomit, že vyšší

⁵⁴ *Essays about music influence teens : Music influence teens* [online]. c2001-2008 , 11.4.2008 [cit. 2008-04-11]. Dostupný z WWW:

<http://www.megaessays.com/essay_search/music_influence_teens.html>.

⁵⁵ Srov. KIRCHHEIMER , S. *Does Rap Put Teens at Risk? : Study: Association Found Between Video Viewing Time and Risky Behaviors* [online]. c2005-2008 , 3.3.2008 [cit. 2008-04-12]. Dostupný z WWW: <<http://www.webmd.com/baby/news/20030303/does-rap-put-teens-at-risk>>.

⁵⁶ Srov. SHERMAN, M, LESTER-BRITTON, R, BRITTON, D. *The Influence of Music & Rock Videos* [online]. [2007] , 10.3.2008 [cit. 2008-04-12]. Dostupný z WWW: <<http://www.beachpsych.com/pages/cc43.html>>.

sledovaností zvýší prodej samotných nosičů a zvýší příjmy z reklam, tím pádem je to spíše záležitost profitu společností.

Zajímavým je fakt, že sami adolescenti pohlížejí pozitivně i negativně na vliv hip hopu ať již v oblékání, mluvě či jednání. Vnímají, že povzbuzuje k violentnímu chování či ovlivňování postojů k autoritám, ale na druhou stranu je učí, že mají být sami sebou nehledě na překážky, které se jim v životě vyskytnou. I tak mohou přece dosáhnout svých vysněných cílů.

K výše uvedeným výroky uvádím vyhodnocení dotazníku předloženému 169 studentům na čtyřech gymnáziích - v Českých Budějovicích, Karlových Varech, Praze a Ostrově. Kompletní výsledky lze shlédnout v příloze č.2 až č.16., níže uvádím zpracovaná data nezbytná pro tento oddíl.

Dotazník vyplnilo 61% dotázaných ženského pohlaví a 39% mužského, v podobném poměru byla i oblíbenost hip hopu, můžeme tedy usoudit, že na českých gymnáziích poslouchá hip hop mládež obou pohlaví stejně. Zajímavým údajem je množství hodin strávených posloucháním hudby. Již toto napovídá, že většina českých adolescentů poslouchá hudbu více než hodinu denně a to především z počítačů a mp3 přehrávačů, zatímco návštěvy živých koncertů úplně vynechává pětina dotázaných a další dvě pětiny se na podobných akcích vyskytnou jednou či dvakrát do roka. Dotázaní usuzují, že vliv hip hopu na oblékání mládeže obecně je poměrně velký, avšak pouze šestina z nich se nechala touto módou ovlivnit. Podobně se v této statistice ukazuje i užívání hiphopových výrazů. Obecně se má za to, že je vliv velký, ale necelé tři čtvrtiny gymnazistů tvrdí, že se jich hiphopový slovník ani nedotkl. Více než polovina dotázaných také ani vyzkoušela žádnou hip hopem ovlivněnou činnost. Skoro tři čtvrtiny studentů vlastní maximálně tři hiphopová alba, spíše však žádné, protože podobné procento uvedlo, že se jim hip hop nelíbí, připadá jim umělecky nezajímavý či nezdůvodnilo proč tuto hudbu neposlouchá. Důvodem ostatních pro poslech tohoto hudebního žánru je nejen hudební nevyhraněnost, ale také emoce vzbuzující hudba plná rytmu, zajímavých textů či se jim jednoduše líbí.

Z interpretů se v dotaznících nejvíce objevovalo jméno 50cent a Eminem, z českých zástupců pak Gypsy.cz. Za nejzajímavější subjektivní hledisko pozitivního vlivu hip hopu uváděli studenti relaxaci, dále rozvoj jazykových schopností např. vyjadřování či možnost poučit se z textů či získat nový úhel pohledu na zajímavé životní otázky. Je třeba také zmínit vliv na sebevědomí, které jedni uvádějí jako pozitivní vliv, jiní negativní z důvodu despektu k autoritám. Ovšem naprosto zásadním negativním způsobem hip hop dle respondentů ovlivňuje vulgaritu, chování a působí na sociální vývoj jedince.

ZÁVĚR

Hudba je nedílnou součástí lidského života. Je komunikačním prostředkem, uvolňuje napětí, působí potěšením, vzbuzuje emoce, probouzí smysly a uklidňuje duši. Řada lidí při jejím poslechu zažívá pocit štěstí až euforie. Je dokázáno, že hudba může léčit a také rozvíjí intelektuální schopnosti člověka. Pomáhá zařadit se do sociálních skupin, neboť může být centrem společného zájmu. V důsledku toho umožňuje vznik subkultur, které následně ovlivňují spektrum dalších aktivit.

Již od sedmdesátých let dvacátého století se do dějin lidstva nesmazatelně zapsal hip hop a s ním spojená subkultura. DJ Kool Herz a jeho následovníci sami pravděpodobně netušili, že svým scratchováním a opakováním krátkých rytmických částí skladeb dají právě takové subkultuře vzniknout. To, co mohli neyorští obyvatelé zažít, později ohromilo i zbytek světa. Hip hop pevně zakotvil mezi hudebními styly, dále se rozvíjí a kombinuje s jinými hudebními žánry a subkulturami. Z historického hlediska jsou velmi důležité období Old school hip hopu a také Zlatá éra, která dala zazářit hvězdě jako Public Enemy, která svým čistě politickým zaměřením komentuje soudobé dění, sociální otázkou se zabývá seskupení Native Tongue Posse a dává směr tzv. Conscious hip hopu a v neposlední řadě se vyvíjí Gangsta rap, v němž nakrátko zazáří Tupac Shakur a Notorious B.I.G. Tématicky se v rapových textech objevuje i náboženství, které se pro některé interprety stává klíčové, ovšem bývá i příčinou menších úspěchů, neboť tyto nahrávky nejsou tak často veřejně produkovány. Z křesťanských interpretů je vhodné zmínit jména GRITS, Toby Mac či KJ-52.

Za praotce českého rapu bývá považován Lesík Hajdovský, pravými průkopníky jsou ale až v devadesátých letech pražští PSH či WWW. Do komerčního zájmu se dostává skupina Chaozz. Po roce 2000 se začínají pořádat festivaly, kde je hlavním zaměřením hip hop a jeho elementy.

Hip hop má svá vlastní specifika, která vycházejí ze základních stavebních kamenů hip hopu. Jedná se o breakdance a taneční styly s ním spojené - DJing, MCing, beatbox a graffiti. Breakdance vychází z prvků funkových stylů a masově ho rozšířil Michael Jackson. Tento taneční styl představuje konstruktivní alternativu k násilnostem. Jedná se o vysoce improvizovaný tanec, umožňující začlenění prvků jako toprock, downrock, power moves, freeze či suicide. Tanečníci se utkávají v tzv. battles, kde soutěží zejména o prestiž. U battlu je nezbytný DJ, který pouští z gramofonů hudbu. DJ nemusí být pouze hiphopový, ale také klubový či rádio DJ. Ke své produkci potřebuje hudební záznamy a alespoň dva druhy zařízení pro nepřerušovanou reprodukci, zvukovou soustavu pro ozvučení, mixážní pult s crossfaderem, mikrofon a sluchátka. Také potřebuje zvládnout základní techniky jako je beatmatching či scratching. Elementem, který je nejvíce vidět a slyšet je MCing. Je známý také jako rapování, tedy rýmované odpovídání na rytmickou formu. Flow, užívání veršů, nářečí a slangu je typické pro kvalitního rapera, který dokáže brilantně komentovat životní úděl, politické či sociální problémy či při battlu vyzdvihoval sebe, své přednosti a urážet soupeře. Rap není jen mužská záležitost, Queen Latifah či Lauryn Hill svými výbornými texty a stylem ukázaly světu, že umí svou ženskost použít i jinde, než jen na pozadí videoklipů. Dalším specifikem pro hip hop je beatbox, označující čisté vokální vyjádření bicích, perkusí a hudebních nástrojů. Výraznou součástí této kultury je graffiti. To bývá spojováno s nelegální činností, ovšem sprejové značky a malby i tak můžeme vidět dennodenně na ulicích a to nejen v New Yorku, odkud vzešlo. Crew, skládající se z několika writerů, kteří si troufnou na wholecar či dokonce wholetrain, jistě zaujme nejednoho cestovatele pražského metra. Módu spojenou s hip hopem využili nejen samotní stylem ovlivnění jedinci k odlišení od davu, ale hlavně návrháři, kteří agresivním marketingovým tahem vydělali jmění na mediálních raperských hvězdách. Nakonec někteří ze známých interpretů sami založili své soukromé oděvní značky.

Vliv hip hopu na adolescenty je viditelný. Ortodoxní vyznavače této subkultury lze poznat podle klasického freestyle oblečení značkových firem vždy profitujících z módních trendů. Dospívající jsou poměrně lehce ovlivnitelní módními ikonami šoubyznisu a tak se nelze divit, že velmi oblíbený rapper 50cent, získává nejen srdce fanoušků, ale také jejich obdiv a finance. Hodnoty, které někteří rapeři předávají, nebývají příliš pozitivní. Navíc alba označená kvůli škodlivému obsahu a explicitním výrazům, jsou některými adolescenty naopak přímo vyhledávána a mohou ovlivňovat sklony k násilí, vzbuzovat větší sexuální aktivitu a experimentování s drogami. Vliv hip hopu vnímá mládež sama. Ovšem vnímají ji jak v negativním, tak v pozitivním smyslu. Pozitivně bývá vnímáno použití hip hopu k relaxaci, rozvoji jazykových schopností či získání sebevědomí. Negativní vliv je poukazován na vulgaritu, ve stylu oblékání a chování.

SEZNAM LITERATURY

KNIHY

BERNARDT, T.J., LADD, G.W. *Peer relations in child development*, New York: Wiley, 1989. ISBN 1-59147-105-2

BREWSTER, B. *Last Night a DJ Saved my Life*. Londýn: Headline, 2006. ISBN 0-7553-1398-4

FLORES, J. Puerto Rocks: Rap, Roots, and Amnesia. In *That's the Joint! The Hip-Hop Studies Reader*. Taylor & Francis Books, 2004. ISBN 978-0415969192

GEORGE H. ORVIN. *Dospívání: Kniha pro rodiče*. Praha: Grada Publishing, 2001. ISBN 80-247-0124-3.

HOLAS, M. *Psychologie hudby v profesionální HV*. Praha: AMU, 1998. ISBN 80-858836-27-9

PÁVKOVÁ, J. et al. *Pedagogika volného času*. Praha: Portál, 1999. ISBN 80-7178-295-5

PRUNNER, J. *Klavír historie, psychologie, diskografie*. Ostrava: MONTANEX, 1999. ISBN 80-7225-025-6

SPENCE, K. *Velká Encyklopedie hudby*. Praha: Fragment, 2000. ISBN 80-7200-322-4

TING-TOOMEY, S., CHUNG C., L. *Understanding Intercultural Communication*. Los Angeles: Roxbury Publishing, 2005. ISBN 978-1891487736

WEISS, T. *Beaty, bigbeaty, breakbeaty*. Praha: Mat' a, 1998. ISBN 80-86013-41-2

ZIMMEROVÁ, R. *Netradiční sportovní činnosti*. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7178-460-5

ZÁKONY

Zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon

INTERNETOVÉ ZDROJE

KIRCHHEIMER, S. *Does Rap Put Teens at Risk? : Study: Association Found Between Video Viewing Time and Risky Behaviors* [online]. c2005-2008, 3.3.2008 [cit. 2008-04-12]. Dostupný z WWW: <<http://www.webmd.com/baby/news/20030303/does-rap-put-teens-at-risk>>.

O'TOOLE, K. *Rock & Roll: Does it influence teens' behavior?* [online]. [1997], 2.4.2008 [cit. 2008-04-02]. Dostupný z WWW: <<http://news-service.stanford.edu/news/1997/november12/teenmusic.html>>.

PALÁNOVÁ, M. *Graffiti art: dobrodružství velkoměsta* [online]. c2008, 20.3.2008 [cit. 2008-03-20]. Dostupný z WWW: <<http://www.sedmagenerace.cz/index.php?art=clanek&id=218>>.

SAFIRE, W. *ON LANGUAGE; The Rap on Hip-Hop* [online]. 1992, 22.3.2008 [cit. 2008-03-22]. Dostupný z WWW: <<http://query.nytimes.com/gst/fullpage.html?res=9E0CE6D61F3AF93BA35752C1A964958260&scp=1&sq=the+rap+on+hip+hop&st=nyt>>.

SHERMAN, M, LESTER-BRITTON, R, BRITTON, D. *The Influence of Music & Rock Videos* [online]. [2007], 10.3.2008 [cit. 2008-04-12]. Dostupný z WWW: <<http://www.beachpsych.com/pages/cc43.html>>.

Breakdance : *Wikipedia, the free encyclopedia* [online]. 2002, 4.3.2008 [cit. 2008-03-05]. Dostupný z WWW: <<http://en.wikipedia.org/wiki/Breakdance>>.

Beatboxing : *Wikipedia, the free encyclopedia* [online]. 2002, 17.3.2008 [cit. 2008-03-17]. Dostupný z WWW: <<http://en.wikipedia.org/wiki/Beatboxing>>.

Disc jockey : *Wikipedia, the free encyclopedia* [online]. 2002, 6.3.2008 [cit. 2008-03-06]. Dostupný z WWW: <<http://en.wikipedia.org/wiki/DJ>>.

- Essays about music influence teens : Music influence teens* [online]. c2001-2008, 11.4.2008 [cit. 2008-04-11]. Dostupný z WWW: <http://www.megaessays.com/essay_search/music_influence_teens.html>.
- Facts dor Families : The Influence Of Music And Music Videos* [online]. c2008, červen 2004 [cit. 2008-04-11]. Dostupný z WWW: <http://www.aacap.org/cs/root/facts_for_families/the_influence_of_music_and_music_videos>.
- Golden Age : Allmusic* [online]. c2008, 2.3.2008 [cit. 2008-03-02]. Dostupný z WWW: <<http://www.allmusic.com/cg/amg.dll?p=amg&sql=77:12014>>.
- Graffiti : Wikipedia, otevřená encyklopedie* [online]. 2002, 5.4.2008 [cit. 2008-04-05]. Dostupný z WWW: <<http://cs.wikipedia.org/wiki/Graffiti>>.
- Graffito : Oxford English Dictionary* [online]. c2008 [cit. 2008-06-15]. Dostupný z WWW: <http://dictionary.oed.com/cgi/findword?query_type=word&queryword=graffito&find.x=0&find.y=0&find=Find+Word>.
- Hip hop : Wikipedia, the free encyclopedia* [online]. 2002, 14.2.2008 [cit. 2008-02-19]. Dostupný z WWW: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Hip_hop>.
- Hip hop : Women in hip hop* [online]. 2002, 16.3.2008 [cit. 2008-03-16]. Dostupný z WWW: <http://en.wikipedia.org/wiki/Hip_hop>.
- Hip Hop a jeho kultura* [online]. Rádce, c2004-2008, 8.8.2006 [cit. 2008-02-27]. Dostupný z WWW: <<http://www.samuraj.cz/clanek/321--hip-hop-a-jeho-kultura.html>>.
- Hip hop culture : Wikipedia, the free encyclopedia* [online]. 2002, 21.2.2008 [cit. 2008-02-22]. Dostupný z WWW: <http://en.wikipedia.org/wiki/Hip_hop_culture>.
- Hip Hop : Mcing* [online]. 2004, 29.7.2004 [cit. 2008-03-08]. Dostupný z WWW: <<http://www.uic.edu/orgs/kbc/hiphop/mc.htm>>.
- Hip-Hop Style: What is Cool?* [online]. c1995-2008, 1.4.2008 [cit. 2008-04-01]. Dostupný z WWW: <www.pbs.org/newshour/infocus/fashion/hiphop.html>.

- Hip hop v Česku : Wikipedie, otevřená encyklopedie* [online]. 2002, 4.3.2008 [cit. 2008-03-06]. Dostupný z WWW: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Hip_hop_v_%C4%8Cesku>.
- History of hip hop music : Wikipedia, the free encyclopedia* [online]. 2002, 23.2.2008 [cit. 2008-02-25]. Dostupný z WWW: <http://en.wikipedia.org/wiki/History_of_hip_hop_music>.
- It's not only Rock & Roll* [online]. [1997], 2.4.2008 [cit. 2008-04-02]. Dostupný z WWW: <<http://news-service.stanford.edu/news/1997/november12/teenmusic.html>>.
- Old school hip hop : Wikipedia, the free encyclopedia* [online]. 2002, 1.2.2008 [cit. 2008-02-22]. Dostupný z WWW: <http://en.wikipedia.org/wiki/Old_school_hip_hop>.
- Ostrov 4 Graffiti* [online]. [2001], 14.3.2008 [cit. 2008-04-02]. Dostupný z WWW: <<http://www.aerosolart.sk/clanky/tristvrte.htm>>.
- Oxford English Dictionary* [online]. c2008 [cit. 2008-06-15]. Dostupný z WWW: <http://dictionary.oed.com/cgi/findword?query_type=word&queryword=rap&find.x=0&find.y=0&find=Find+Word>.
- Rap : Dictionary.com* [online]. 1997, 15.3.2008 [cit. 2008-03-15]. Dostupný z WWW: <<http://dictionary.reference.com/browse/rap>>.
- Rapping : Wikipedia, the free encyclopedia* [online]. 2002, 21.2.2008 [cit. 2008-02-21]. Dostupný z WWW: <<http://en.wikipedia.org/wiki/Rapping>>.
- Ritardando : TheFreeDictionary* [online]. c2008, 18.3.2008 [cit. 2008-03-18]. Dostupný z WWW: <<http://www.thefreedictionary.com/ritardando>>.
- Rubato : Encyclopedia Britannica* [online]. c2008, 20.7.1998 [cit. 2008-03-18]. Dostupný z WWW: <<http://www.britannica.com/eb/article-9064312/rubato>>.
- Teenager : Vševed : encyklopedie v pohybu* [online]. c2005, 2.10.2006 [cit. 2008-02-15]. Dostupný z WWW: <<http://www.vseved.cz/utf/web/?heslo=c5048531a64678a2c0dc616de6b3e62458791750&fstr=teenager&fulltxt=&asc=>>>.
- Vševed : Encyklopedie v pohybu* [online]. Netpoint, c2005 [cit. 2008-02-15]. Dostupný z WWW: <<http://www.vseved.cz/utf/web/?heslo=303e029e7c45270cd9b6e6cab4cd78f255110586&fstr=adolescent&fulltxt=&asc=>>>.

PŘÍLOHY

- Příloha č. 1: Dotazník na téma: Hip hop
- Příloha č.2: Graf č.1 – Čas strávený adolescentem posloucháním hudby
- Příloha č.3: Graf č.2 - Médium
- Příloha č.4: Graf č.3 – Četnost navštívených koncertů
- Příloha č.5: Graf č.4 – Vliv hip hopu na oblékání mládeže
- Příloha č.6: Graf č.5 – Přístup mládeže k autoritám
- Příloha č.7: Graf č.6 – Vliv hip hopu na výrazy, které dle studenta mládež používá
- Příloha č.8: Graf č.7 – Aktivity mládeže ovlivněné hip hopen
- Příloha č.9: Graf č.8 – Procentuelní podíl posluchačů hip hopu
- Příloha č.10: Graf č.9 – Počet vlastněných alb
- Příloha č.11: Graf č.10 – Vliv hip hopu na styl oblékání studenta
- Příloha č.12: Graf č.11 – Vliv hip hopu na studentovi výrazy v řeči
- Příloha č.13: Graf č.12 – Důvody pro neposlouchání a poslouchání hip hopu
- Příloha č.14: Graf č.13 – Oblíbenost interpretů
- Příloha č.15: Graf č.14 – Negativní vliv hip hopu
- Příloha č.16: Graf č.15 – Pozitivní vliv hip hopu

Příloha č. 1

Dotazník na téma: Hip hop

Zadavatelem dotazníku je student Teologické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích Jan Pospíšil. Důvodem zadání dotazníku je získání vhledu do hudby (hip hopu) a jeho vlivu na volný čas adolescentů. Dotazník je zadáván studentům gymnázií, je anonymní a výsledky budou zveřejněny pouze studentům TF JU v rámci souvislé pedagogické praxe a v zadavatelově bakalářské práci.

Věk:

Škola:

Pohlaví: žena muž (nehodící se škrtněte)

Prosím zakroužkujte vždy jednu nebo více odpovědí, použijte číselnou škálu od 1 do 5, případně rozepište otázku.

1) Kolik hodin denně obvykle trávíš posloucháním hudby?

a) méně než 1 b) 1-2 c) 2-3 d) 3-4 e) víc jak 4

2) Hudbu nejraději poslouchám:

a) z mobilu b) z televize c) na počítači d) z mp3 přehrávače e) z CD přehrávače (věž)

3) Na koncerty chodím více nebo alespoň:

a) 1x do roka b) 1x za čtvrt roku c) 1x za měsíc d) 1x týdně e) vůbec

4) Hip hop má podle tebe vliv na:

Oblékání mládeže obecně:(1=žádný, 5= extrémní)

Přístup mládeže k autoritám:(1=žádný, 5= extrémní)

Výrazy, které mládež používá:(1=žádný, 5= extrémní)

7) Které z následujících činností ovlivněných hip hopem, jsi již zkoušel dělat?

a) graffiti b) breakdance c) DJing d) MCing (rap) e) beatbox

8) Posloucháš hiphopovou hudbu? Rozepiš proč ano/ne.

9) Kolik hiphopových alb vlastníš?

a) méně než 3 b) 3-6 c) 7-10 d) 10-15 e) víc jak 15

10) Jaký vliv má hiphopová hudba na tvůj styl oblékání?

(1=žádný, 5= extrémní)

11) Jaký má hip hop vliv na výrazy (řeč), které používáš?

(1=žádný, 5= extrémní)

12) a)Kdo je tvým oblíbeným hiphopovým interpretem?

b)Co na něm obdivuješ?

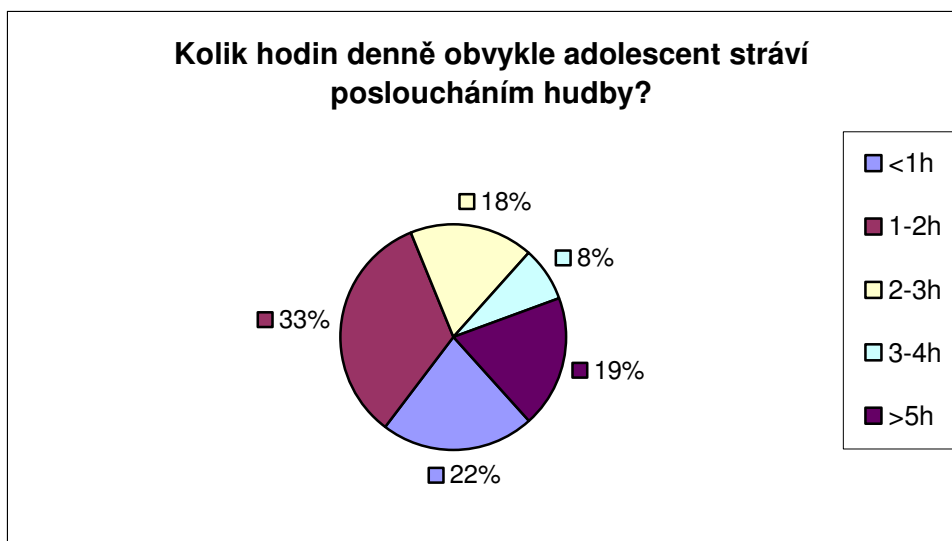
13)V čem myslíš, že hip hop může pozitivně ovlivnit člověka?

14)Na co může naopak působit negativně?

Děkuji za odpovědi a váš čas.

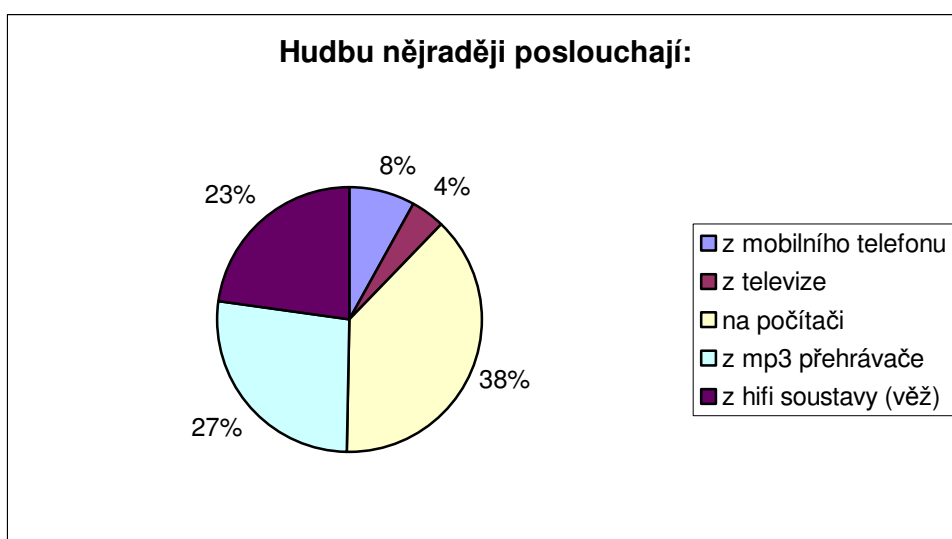
Příloha č. 2

Graf č. 1 - Čas strávený adolescentem posloucháním hudby

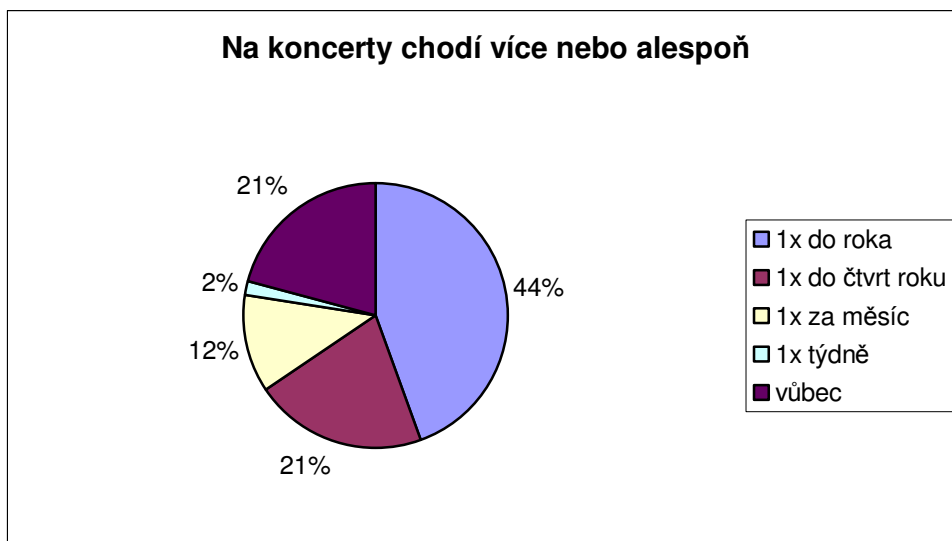
Příloha č. 3

Graf č. 2 – Médium

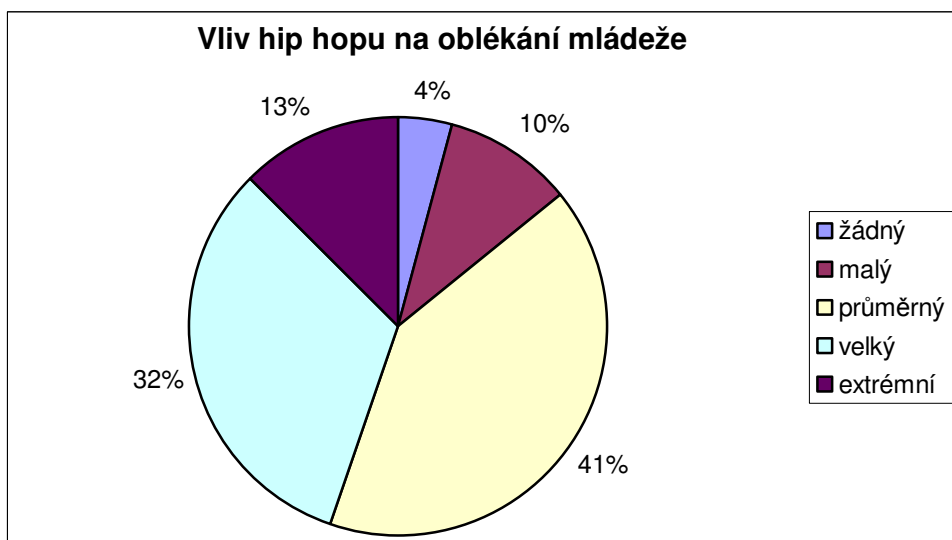
Příloha č. 4

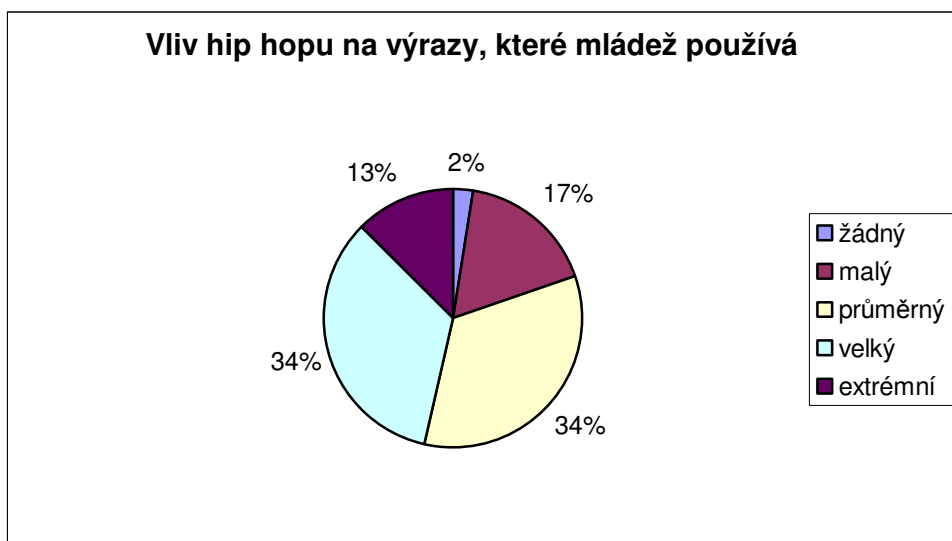
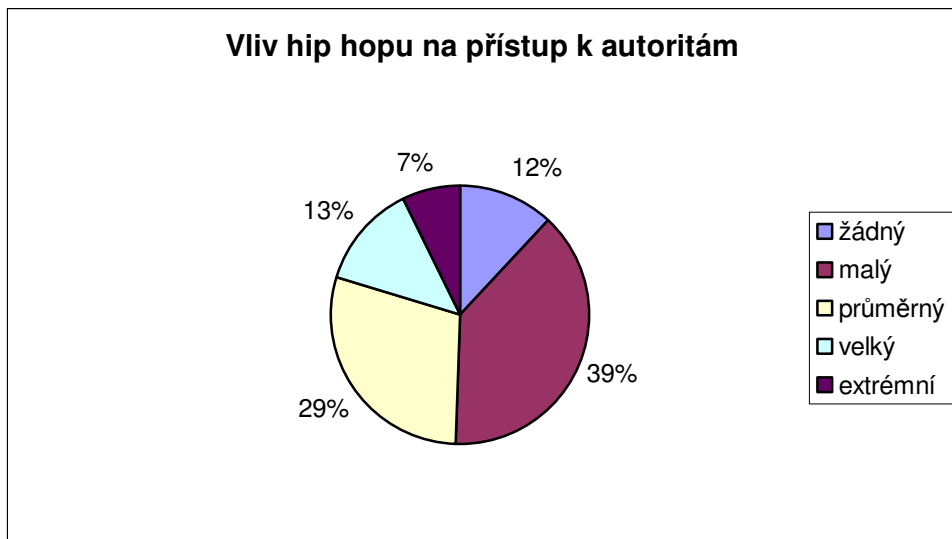
Graf č. 3 – Četnost navštívených koncertů

Příloha č. 5

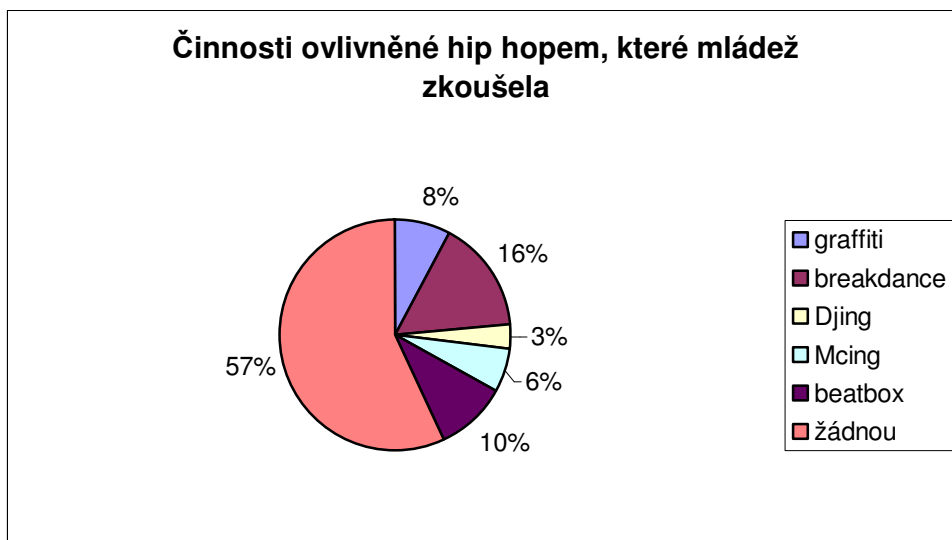
Graf č. 4 – Vliv hip hopu na oblékání mládeže

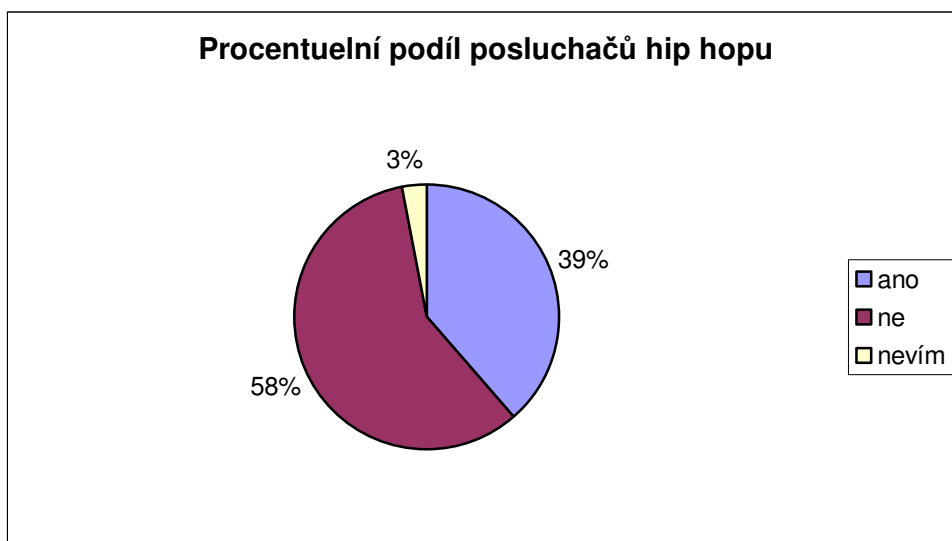
Příloha č. 8

Graf č. 7 – Aktivity mládeže ovlivněné hip hopem

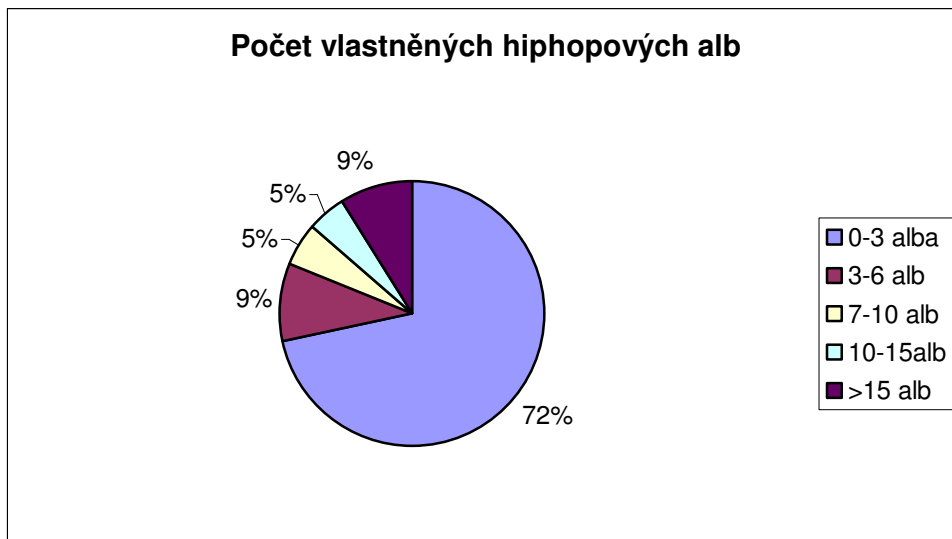

Příloha č. 9

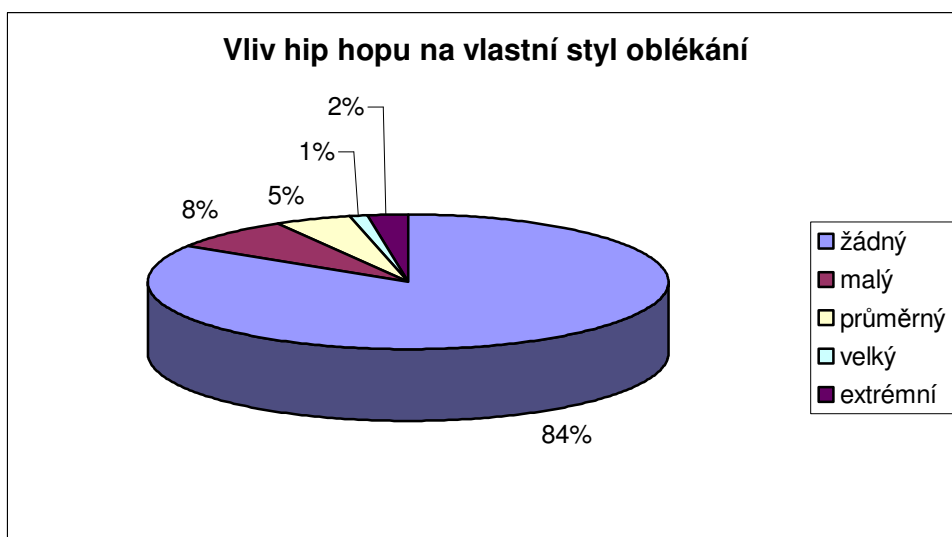
Graf č. 8 – Procentuelní podíl posluchačů hip hopu

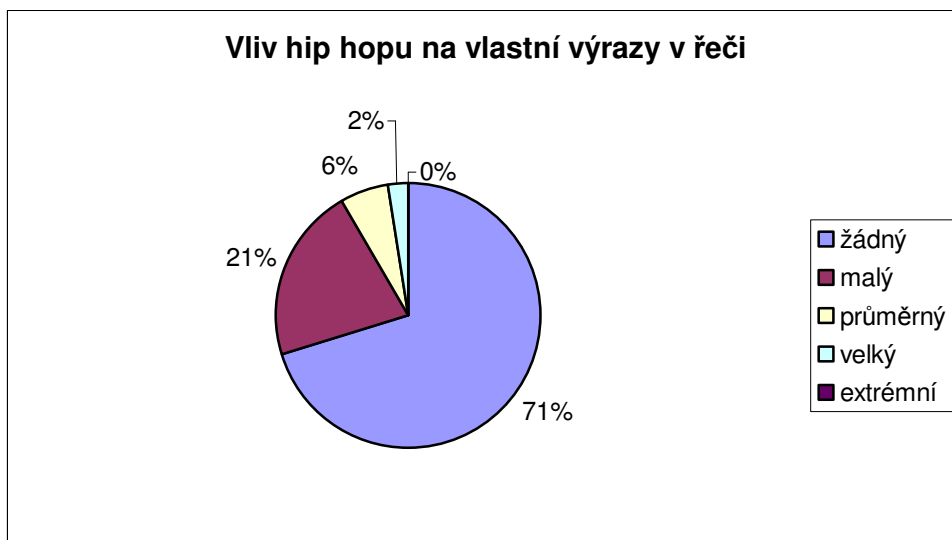
Příloha č. 10 Graf č. 9 – Počet vlastněných hiphopových alb

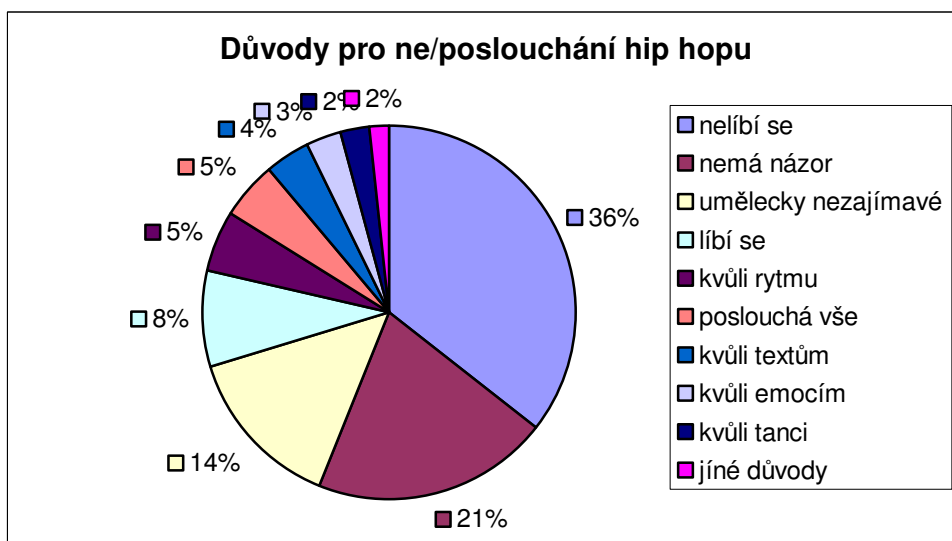
Příloha č. 11 Graf č. 10 – Vliv hip hopu na styl oblékání studenta

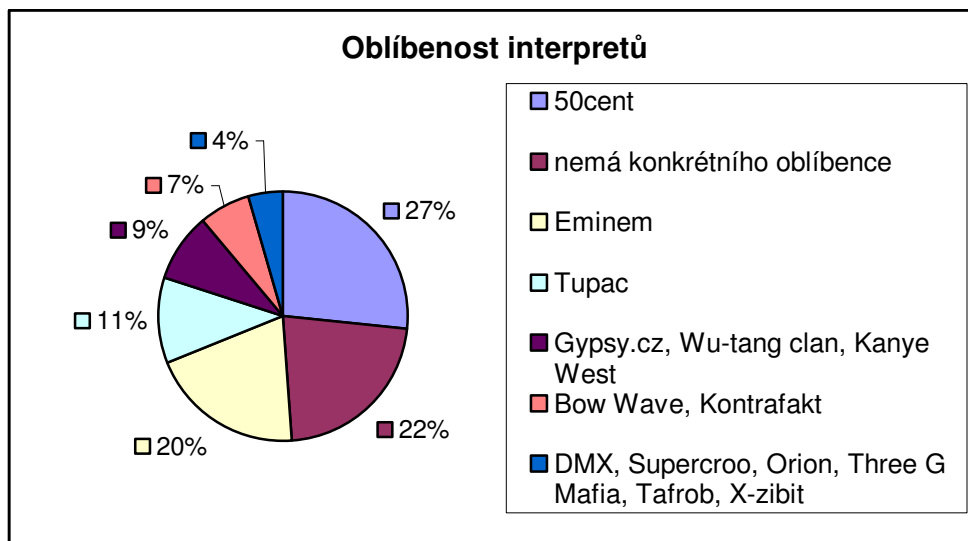
Příloha č. 12 Graf č. 11 – Vliv hip hopu na studentovi výrazy v řeči

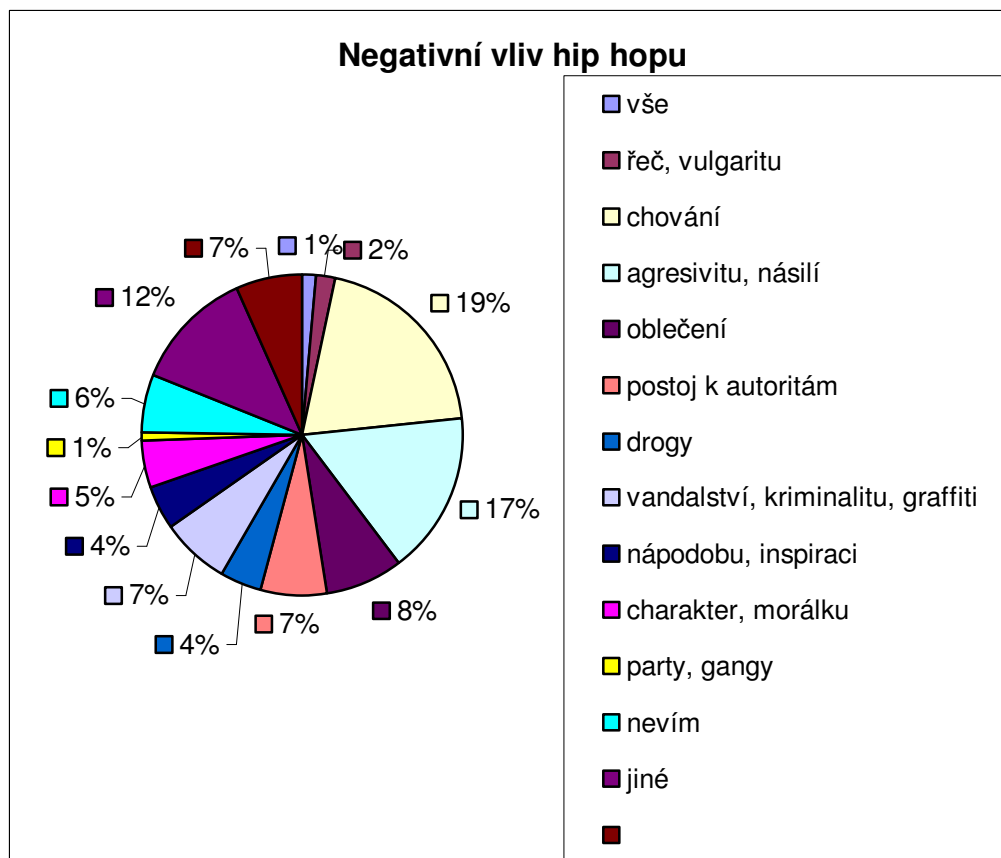
Příloha č. 13 Graf č. 12 – Důvody pro neposlouchání a poslouchání hip hopu

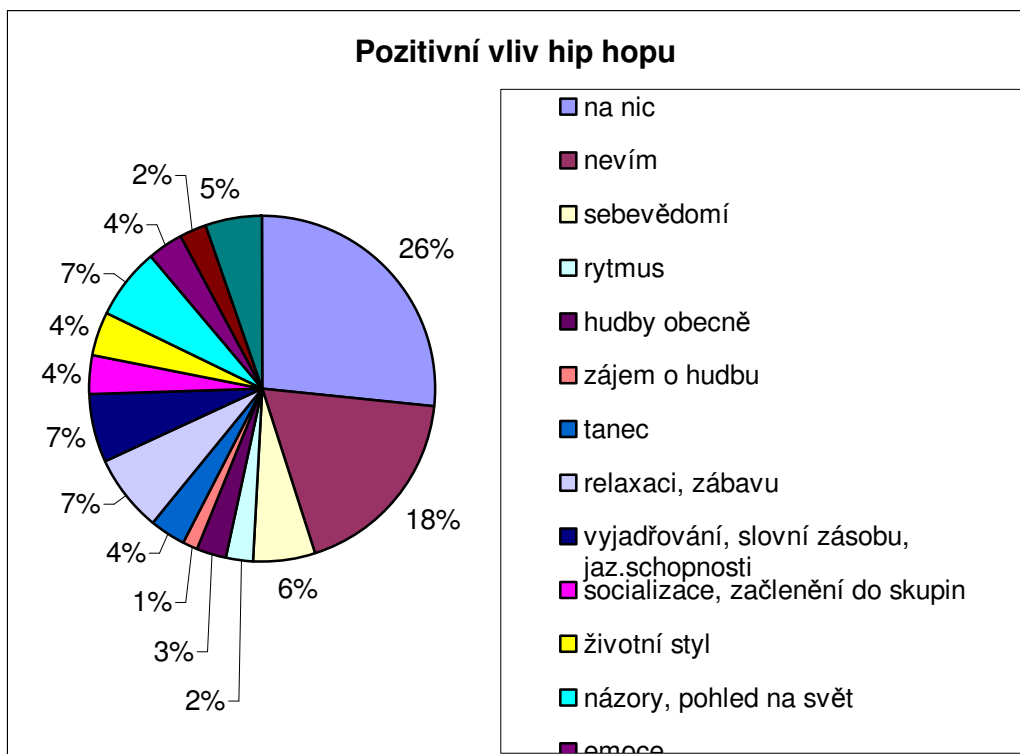

Příloha č. 14 Graf č. 13 – Oblíbenost interpretů

Příloha č. 15 Graf č. 14 – Negativní vliv hip hopu

ABSTRAKT

POSPÍŠIL, J. *Hip hop jako kulturní styl, jeho specifika a vliv na teenagery*. České Budějovice 2008. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Teologická fakulta. Katedra pedagogiky. Vedoucí práce K. Ochozka.

Klíčová slova: hip hop, kultura, teenager, breakdance, DJing, MCing, beatbox, graffiti, volný čas, hudba

Tato bakalářská práce pojednává o historii hip hopu, jeho specifikách a elementech, zabývá se vlivem hiphopové subkultury na teenagery a poukazuje na pozitivní i negativní aspekty spojené s tímto kulturním stylem. V tomto ohledu je také práce rozčleněna do kapitol. První část pojednává o historii hip hopu, spojitosti náboženství a hip hopu a také o hip hopu v Čechách. Druhá se specifikuje na základní elementy hiphopové kultury jako je DJing, MCing, breakdance, beatbox a graffiti. Poslední se zaměřuje na vliv hiphopové kultury na teenagery, kde jsou vyhodnoceny informace o vlivu hudby a hip hopu. Pracovní materiál byl získán od studentů čtyř českých gymnázií formou dotazníku.

ABSTRACT

Title: Hip hop as a culture style, its specifications and influence on teenagers.

Key words: hip hop, culture, teenager, breakdance, DJing, MCing, beatbox, graffiti, leisure time, music

This thesis involves history of hip hop, its specifics and elements, it talks about influence of hip hop subculture on teenagers and points to positive and negative aspects connected to this culture style. In this way is work sectionalized into chapters. First part talks about history of hip hop, connection between religion and hip hop and also about Czech hip hop. Second part specifies main elements of hip hop culture as DJing, MCing, breakdance, beatbox and graffiti. Last part focuses on influence of hip hop culture on teenagers, where is evaluated information about influence of music and hip hop in general. Material was obtained by surveys from students attending four czech grammar schools.